

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Резонанс

Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження з СІАЗ: siaz@pochta.ru

№ 19

18 березня 2014 р.

РЕЗОНАНС

Бюлетень матеріалів оперативної інформації електронних видань

Додаток до журналу “Україна: події, факти, коментарі”

№ 19 2014

Для керівників та їхніх референтів

Засновники:

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Головний редактор

В. Горовий, д-р іст. наук, проф., заступник гендиректора НБУВ

Редакційна колегія:

Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна

Заснований у 2003 році
Виходить двічі на тиждень

Адреса редакції:

НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна

Тел. (044) 524-25-48, (044) 525-61-03

E-mail: siaz@pochta.ru

www.nbu.gov.ua/siaz.html

Передрук — тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2014

ЗМІСТ

У центрі уваги 3

Аналітичний ракурс

Кулицький С.

Загрози дестабілізації фінансової ситуації в Україні **7**

Законодавча влада 27

Виконавча влада 35

Політика 45

Економіка 60

Економіка України в контексті
світових кризових тенденцій..... **64**

У ЦЕНТРИ УВАГИ

Звернення в. о. Президента України О. Турчинова до співвітчизників

Шановні співвітчизники!

Сьогодні – нелегкий час для України та кожного з нас.

Російські військові фактично тримають Крим під дулами автоматів, прикриваючи свою агресію сфальшованим та юридично нікчемним «референдумом», який ніколи не буде визаним ні Україною, ні цивілізованим світом.

Більше того, Росія зосередила свої війська на нашому кордоні, загрожуючи Україні повномасштабною війною.

Весь цей час у Криму нас провокували на збройне протистояння, яке загрожувало життю сотень тисяч наших громадян. Це мало стати підставою для військового вторгнення під приводом захисту росіян та російськомовних українців.

Але цей план провалився саме через правильно обрану нами стратегію дій. Наші військові продемонстрували справді героїчну витримку, українці не піддалися на провокації, а Росія, натомість, фактично опинилася в міжнародній ізоляції.

Спроби військового блокування Криму є тимчасовими і не призведуть до від'єднання півострова від України. Ми готові до переговорів, але ми ніколи не змиримося з анексією нашої землі.

Українському народові протистоять не росіяни, які виходять на вулиці Москви, щоб підтримати боротьбу нашої країни. Нам протистоїть політичне керівництво Російської Федерації. Вони марять відновленням імперії. Вони панічно бояться прикладу України, де народ переміг тоталітарний режим.

Саме демократичної, європейської, успішної та заможної України, яку ми сьогодні будуємо, – найбільше боїться Кремль. Це і є справжнім мотивом їхньої агресії.

Але це не може зламати прагнення українського народу жити у вільній державі, де владу обирає народ, де свобода та

гідність є базовими цінностями, де кожен громадянин є захищеним, де є правосуддя та можливості розвитку.

І ми таку Україну збудуємо, бо всі ці труднощі лише роблять нас сильнішими.

Звичайно, є чимало складнощів та помилок. Але попри страшну економічну кризу уряд знаходить кошти для армії та Національної гвардії. Саме такі зміни до Державного бюджету сьогодні (17 березня. – Ред.) прийняла Верховна Рада.

Так, ми змушені економити і, в першу чергу, скорочуємо видатки на державні структури. Але ми не будемо економити на безпеці та обороні, бо від цього залежить життя кожного українця. Життя та безпека громадян є для нас головною цінністю. Ми зробимо все, аби уникнути війни та людських жертв. Ми будемо робити все, аби розв'язати конфлікт дипломатичним шляхом. Але військова загроза для нашої країни реальна. Тому я підписав указ про часткову мобілізацію. Це рішення схвалив наш парламент. Десятки тисяч українських патріотів добровільно вступають до лав Збройних сил та Національної гвардії, аби обороняти Батьківщину. Саме на таких патріотів розраховане наше рішення.

Хочу сказати всім: ми щоденно посилюємо свою обороноздатність. Україна готова захистити недоторканність своєї землі.

Весь український народ повинен сьогодні об'єднатись в одну велику родину, яка готова боронити свій рідний дім.

У цей нелегкий час всі ми маємо демонструвати підтримку один одному, бути згуртованими, тримати одну спільну лінію проти агресора та дати все необхідне нашим військовослужбовцям.

Не секрет, що агресор робить все, аби розхитати ситуацію всередині України, аби спровокувати внутрішні суперечки, громадянське протистояння та показати слабкість Української держави. До нас засилаються провокатори та погромники, фінансуються зрадники та сепаратисти. Вони хочуть зсередини зруйнувати та послабити країну. Тому будь-які протиправні дії, спроби підбурювати людей на масові заворушення, захоплення приміщень, самосуди, протидію силовим структурам або Збройним силам, в сучасних умовах будуть розцінюватись як спроби сприяння військовим агресорам та злочин проти

держави. Вони будуть суворо каратись, відповідно до вимог українського законодавства та Конституції, незалежно від того, якими б політичними гаслами не маскувались, чи в якому б регіоні не вчинялись *(Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua/news/30153.html>)). – 2014. – 17.03).*

Верховна Рада АРК прийняла постанову «Про незалежність Криму»

Верховна Рада АРК 17 березня 2014 р. прийняла постанову «Про незалежність Криму».

За неї проголосувало 85 депутатів, передає прес-служба Верховної Ради АРК.

Документ проголошує Крим незалежною суверенною державою – Республікою Крим, у якій м. Севастополь має особливий статус. Також просить «Росію прийняти Республіку Крим до складу Російської Федерації як новий суб'єкт Російської Федерації зі статусом республіки».

При цьому «Республіка Крим» вирішила звернутися до Організації Об'єднаних Націй, до всіх держав світу із закликом визнати незалежну державу, створену народами Криму. «З дня набрання чинності цією постановою на території Республіки Крим не застосовується законодавство України, не виконуються рішення Верховної Ради й інших держорганів України, прийняті після 21 лютого 2014 р., – сказано в постанові. – Законодавство України, крім зазначеного в абзаці першому цього пункту, застосовується на території Республіки Крим до відповідних нормативних актів Республіки Крим.

Діяльність державних органів України на території Криму припиняється, їхні повноваження, майно й кошти переходять до державних органів Республіки Крим, визначених урядом Республіки Крим.

З метою захисту прав і свобод громадян і суб'єктів економічної діяльності суди України на території Республіки

Крим продовжують функціонувати, при цьому їхні рішення, що стосуються застосування законодавства України на території Криму, не повинні суперечити цій постанові».

Вищими судовими органами на території Криму є відповідні апеляційні суди, що перебувають на територіях Республіки Крим і міста з особливим статусом Севастополя.

Усі установи, підприємства й інші організації, засновані Україною або з її участю на території Криму, стають установами, підприємствами й іншими організаціями, заснованими Республікою Крим. Держвласність України, що перебуває на день прийняття цієї постанови на території Республіки Крим, є державною власністю Республіки Крим, вирішили в кримському парламенті (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua/news/2014/03/17/7019240>). – 2014. – 17.03).

Указ президента Росії В. Путіна «Про визнання Республіки Крим»

Президент Росії В. Путін підписав Указ «Про визнання Республіки Крим», згідно з яким Крим визнається незалежною державою.

Про це повідомили в прес-службі президента Росії.

«Враховуючи волевиявлення народів Криму на загальнокримському референдумі, що відбувся 16 березня 2014 р., визнати Республіку Крим, у якій місто Севастополь має особливий статус, як суверенну і незалежну державу. <...> Цей Указ набуває чинності з дня його підписання», – ідеться в тексті документа (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua/news/2014/03/17/7019336>). – 2014. – 17.03).

С. Кулицький, старш. наук. співроб. СІАЗ НБУВ, канд. екон. наук

Загрози дестабілізації фінансової ситуації в Україні

Нинішня фінансова ситуація в Україні є вельми неврівноваженою. І до того ж існують загрози її доволі значної дестабілізації. Ця дестабілізація може відбуватися під впливом тісно пов'язаних між собою економічних, соціальних, політичних та інформаційно-психологічних чинників. Утім сила, масштаби і швидкість впливу цих чинників істотно відмінні між собою. При цьому при аналізі загроз фінансової дестабілізації в Україні в цій роботі не розглядається варіант великомасштабних бойових дій з боку збройних сил Росії та адекватної воєнної реакції з боку України, оскільки за таких обставин економічні прогнози мають зовсім інший характер. У роботі проводиться аналіз загроз фінансової дестабілізації в Україні відповідно до надзвичайно складних, але мирних соціально-економічних умов розвитку нашої держави.

Слід наголосити, що фактори макроекономічної нестійкості в Україні кілька років тому були детально досліджені вченими Інституту економіки та прогнозування НАН України. До таких факторів макроекономічної нестійкості належали, наприклад:

- від'ємне сальдо поточного рахунку платіжного балансу;
- дефіцит платіжного балансу;
- досягнення граничної межі міжнародних резервів України до рівня забезпечення фінансування імпорту на рівні менше трьох місяців майбутнього періоду;
- девальвація гривні;
- обмежені можливості зовнішніх запозичень для фінансування дефіциту бюджету та обслуговування боргових зобов'язань;
- обмежений доступ до кредитів для суб'єктів господарювання;

- збільшення витрат на погашення й обслуговування державного боргу;
- посилення фінансової залежності економіки України від окремих країн, зокрема Росії та Китаю;
- збереження низьких темпів зростання валового внутрішнього продукту України;
- суперечності між рівнем соціальних зобов'язань влади та економічними можливостями їх виконання та деякі інші чинники (*Фактори макроекономічної нестабільності в системі моделей економічного розвитку: кол. моногр. /за ред. М. І. Скрипниченко; НАН України, Ін-т екон. та прогнозув. – К., 2012. – С. 13–45*). Однак дослідження, нещодавно проведені в Службі інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (*Див. «Україна: події, факти, коментарі». – 2014. – № 3, 4*), продемонстрували, що більшість згаданих вище факторів макроекономічної нестабільності діяли ще й наприкінці минулого року. Їхній вплив на фінансову ситуацію в Україні, в основному, зберігається й нині. Тобто протягом попередніх років не було вжито належних заходів для подолання негативного впливу зазначених вище факторів.

Нині ж негативну дію потенціалу попереднього економічного розвитку посилено впливом гострої соціально-політичної кризи, що й робить фінансову ситуацію в Україні вельми вразливою. Існує загроза її подальшої дестабілізації. Поряд з цим своєчасно не вирішені, застарілі соціально-економічні проблеми обмежують можливості поліпшення фінансової ситуації в Україні в короткотерміновому періоді. Утім це аж ніяк не відкидає необхідності оперативної протидії негативному впливові надзвичайно мобільних політичних та інформаційно-психологічних чинників, що діють як каталізатор негативного прояву соціально-економічних факторів фінансової дестабілізації в Україні на нинішньому етапі розвитку нашої держави. Тому й відповідним чином доцільно диференціювати заходи, спрямовані на стабілізацію фінансової ситуації в Україні. Насамперед це стосується поділу на оперативні заходи короткотермінової дії та заходи, дія яких спрямована на більш віддалену перспективу.

Адже, як наголошувалося у вітчизняних ЗМІ, за перші два місяці нинішнього року «гривня девальвувала більше ніж на 25 %. При цьому золотовалютні резерви Національного банку України скоротилися приблизно на 5 млрд дол., а банківська система вперше за багато років зіткнулася зі скороченням активів через відтік депозитів».

За попередніми даними НБУ станом на 1 березня 2014 р. офіційні міжнародні (золотовалютні) резерви України становили 15,46 млрд дол. США (в еквіваленті), тоді як станом на 1 лютого 2014 р. вони становили 17,8 млрд дол., на 1 січня 2014 р. – 20,4 млрд дол., на 1 січня 2013 р. – 24,5 млрд дол., на 1 січня 2012 р. – 31,8 млрд дол. США. Зокрема, у лютому золотовалютні резерви скоротилися на 13,16 %, або на 2,3 млрд дол. Переважно це було пов'язано із фінансуванням імпорту природного газу. У цілому ж, на думку експертів, для безпечного функціонування вітчизняної економіки офіційні міжнародні резерви України повинні відповідати вартості вітчизняного імпорту за три місяці й бути на рівні близько 24 млрд дол. США. Звичайно, зазначене скорочення офіційних міжнародних резервів справило негативний вплив на розвиток фінансової ситуації в Україні, насамперед на курс гривні.

Адже в короткотерміновому плані ключовим фактором розвитку фінансової ситуації в Україні і водночас важливим індикатором її розвитку якраз і є динаміка обмінного курсу гривні до долара США і, відповідно, до інших іноземних валют. Відомо, що обмінний курс гривні, як і будь-якої іншої національної валюти, формується під впливом факторів фундаментального характеру, насамперед економічних, і більш динамічних, іноді тимчасових за характером своєї дії соціально-психологічних чинників. От останні, під впливом різноманітних за змістом інформаційних потоків, доволі часто слугують джерелом короточасних, але стрімких стрибків обмінних курсів національних валют.

Саме таким був стрімкий злет курсу американського долара в Україні й, відповідно, падіння курсу гривні в останню декаду лютого. Так, 26 лютого ціни на долар на міжбанківському

валютному ринку зросли на 70 к. і до кінця торгів котирування сягнули позначок 10,3300–10,5000 грн/дол. А 27 лютого курс долара на міжбанківському валютному ринку до кінця дня встановився на рівні 10,8000–11,2000 грн/дол. При цьому він подешевшав на 20 к. порівняно з курсом на 12:00 цього ж дня завдяки інтервенціям на міжбанківському ринку через Ощадбанк.

Утім, як наголошується в ЗМІ, уже ранком 28 лютого запроцювала Постанова № 104 НБУ від 27.02.2014 р. № 104 «Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 06 лютого 2014 року № 49», що блокує зняття великих сум з рахунків у валюті. Безготівкового ринку стосувалися відразу кілька пунктів цієї Постанови. Крім обмеження, накладеного на депозити, документ вніс зміни в постанову № 49, яке обмежувало можливість оплати по імпортних контрактах. НБУ не посилив тиску на імпортерів та інших суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності з метою уникнення спекулятивних операцій і необґрунтованого виводу валюти за межі України. Тепер банки не мають права купувати валюту без її фізичної поставки за форвардними угодами. Останнім часом, стверджують оглядачі деяких ЗМІ, ці угоди давали можливість імпортерам як мінімум фіксувати курс покупки валюти в майбутньому. Цей механізм давав змогу хоч якось нівелювати вплив девальвації на фінансовий стан підприємства. Утім, через цей механізм з України також виводилася іноземна валюта. Нова антикризова Постанова НБУ також заборонила банкам кредитувати клієнтів у валюті для виконання своїх зобов'язань перед нерезидентами. Крім того, Національний банк поширив заборону на покупку валюти під дострокове погашення кредитів, отриманих від нерезидентів. Хоча раніше ця норма поширювалася тільки на виплату відсотків по таких позиках. До того ж НБУ ввів санкції стосовно банків-порушників і заблокував вихід на безготівковий валютний ринок восьми банкам.

Перед прийняттям згаданої Постанови НБУ, тобто 27 лютого, міністр фінансів О. Шлапак назвав зазначену вище ціну долара США в Україні спекулятивною. «Я зараз говорив з го-

ловою Нацбанку. Ви знаєте, що (на міжбанку) виставляють заявки. Ще жодна заявка на 11,2 грн/дол. не була задоволена. Тобто це як би проби пера окремими, я б сказав, спекулянтами, які намагаються розхитати дещо долар, щоб отримати максимальну вигоду», – сказав він журналістам і додав, що НБУ нині з'ясовує, хто спекулює.

У цілому, подальша динаміка курсу долара США підтвердила, що зазначений злет курсу американської валюти в Україні наприкінці лютого мав спекулятивний характер. Показово, що 28 лютого торги на міжбанківському ринку закрилися в діапазоні 9,6000–10,5000 грн/дол. Відповідно до курсу долара США в Україні формувалися й обмінні курси євро, російського рубля та інших іноземних валют. Тоді в прес-службі НБУ вважали, що «в перспективі очікується подальше зменшення волатильності валютного ринку». У подальшому гривня дійсно поступово зміцнювалася. У результаті 7 березня на міжбанківському валютному ринку України торги по долару відкрилися котируваннями 9–9,3, до 12:00 котирування спустилися до позначок 8,9–9. До закриття торгів цінові рівні відкотилися до позначок 9,15–9,21.

Утім, у подальшому розмах короткотермінових коливань обмінного курсу гривні залежить саме від впливу інформаційно-психологічних факторів. Чи ж зменшиться цей вплив на суспільну свідомість в Україні найближчим часом однозначно прогнозувати важко саме через надзвичайно потужну дію дуже мобільного військово-політичного фактора агресії з боку Російської Федерації. Цей чинник може підштовхнути населення до нового сплеску попиту на вільноконвертовану валюту. Адже саме в особливо політично неспокійному лютому нинішнього року чиста купівля готівкової валюти населенням, за даними НБУ, становила 782,5 млн дол., що на 18,8 % більше показника січня 2014 р.

З іншого боку, на думку голови ради директорів «Дельта Банку» О. Попової, девальвація гривні вже відбулася й подальша скупка валюти вигідна тільки спекулянтам, водночас прості люди фактично лише втрачають частину своїх статків. При цьому вона згадувала про сумнозвісний досвід

фінансових криз 2004 і 2008 р., коли стрімкий злет курсу долара в Україні потім змінився його доволі істотним зниженням. «Усе найнепопулярніше, що могло трапитися з курсом національної валюти, уже відбулося – Нацбанк перейшов до політики гнучкого курсу, на якій наполягав МВФ. Девальвація гривні також уже відбулася», – сказала О. Попова.

ЗМІ також нагадують, що, за оцінками голови правління Ощадбанку С. Подрезова, в останні дні лютого внаслідок дій спекулянтів курс долара в Україні був уже завищений і його слухна вартість повинна була становити менше 10 грн. «На сьогодні в мене є відкладений попит імпортерів, яким потрібна валюта, але вони не готові купувати долар за такою ціною, понад 10 грн... Говорять, давайте почекаємо», – сказав він. З такою оцінкою реального номінального обмінного курсу долара в Україні в цілому згодний і виконавчий директор Case Україна Д. Боярчук. При цьому варто згадати, що, як наголошують, зокрема, фахівці гривня є недооціненою валютою. Її курс, розрахований за так званим паритетом купівельної спроможності, є значно вищим. Це ж зберігає потенціал деякого здешевлення долара в Україні в більш віддаленому майбутньому. Звичайно, за наявності відповідних економічних, політичних і соціально-психологічних умов.

Водночас, на думку С. Подрезова, обмеження Національного банку з видачі валютних коштів, що діють з 28 лютого, знизять валютний курс. Банкіри ж прогнозують, що ситуація на ринку стабілізується найближчим часом, і підкреслюють, що банківська система в змозі виконати свої зобов'язання перед клієнтами. Нагадаємо, що НБУ з 28 лютого встановив ряд обмежень на валютному ринку. Зокрема, регулятор дав банкам право у випадку дострокового зняття коштів з валютних рахунків повертати їх у гривні за курсом банку на день проведення такої операції, а також поставив за обов'язок банкам обмежити видачу коштів з валютних рахунків через каси й банкомати до 15 тис. грн на одного клієнта на добу, виходячи з офіційного курсу НБУ. Крім того, голова Нацбанку С. Кубів пообіцяв підтримувати банки, які працюють у законодавчому полі, оскільки в регулятора є достатній інструментарій для за-

безпечення виконання зобов'язань перед клієнтами цих банків. За його словами, банківська система на сьогодні є здоровою, а вкладники банків захищені Фондом гарантування вкладів фізичних осіб. Останнє справедливе за двох таких умов: належної підтримки зазначеного фонду з боку НБУ в разі форс-мажорних обставин і відсутності великомасштабної паніки на вітчизняному фінансовому ринку.

Міністр фінансів України О. Шлапак на брифінгу в понеділок, 10 березня, у Києві припустив, що середній курс гривні у 2014 р. можна утримати на рівні 10–10,1 грн/дол. США. За його словами, на сьогодні курс гривні дійшов до врівноваженого значення, яке відповідає стану торгового балансу.

При цьому, як зазначають оглядачі деяких ЗМІ, «сьогодні насамперед потрібно зупинити паніку. Заяви про 35 млрд дол. необхідної фінансової допомоги навряд чи мають під собою реальне економічне обґрунтування. Дотепер оцінки макроекономістів про потреби в зовнішньому фінансуванні на 2014 р. перебували в межах 8–15 млрд дол.

Крім того, дуже небезпечними є заяви, які продовжують звучати від в. о. Президента та голови Національного банку, про те, що країна – банкрут, скарбниця порожня й дефолт неминучий. По-перше, це стимулює паніку. По-друге, це цілком може бути неправдою, оскільки впродовж останнього тижня лютого бюджет справно розраховувався по зовнішніх і внутрішніх облігаціях. По-третє, станом на 1 лютого 2014 р. касові залишки бюджету становили 4,7 млрд грн, що приблизно стільки ж, скільки було на початок другого місяця року в 2012-му та 2013-му» (*Дзеркало тижня. – 2014. – № 7. – С. 8*).

Водночас слід звернути увагу на відмінності у виконанні базових функцій грошей в українській економіці між гривнею й долларом США. Засобом платежу в Україні фактично є гривня. Платежі в доларах США або ж інших іноземних валютах останніми роками здійснювалися в Україні в надзвичайно обмежених масштабах і то переважно в тіньовому секторі економіки. Однак що стосується виконання ощадної функції грошей (засобу заощаджень), то позиції долара США і євро по відношенню до гривні значно міцніші, ніж у випадку

з виконанням цими валютами функції засобу платежу. Про це говорить і статистика НБУ щодо співвідношення у вітчизняній банківській системі депозитів у національній та іноземній валюті.

Так, у нещодавній, але відносно спокійний період – у грудні 2013 р. – на іноземні валюти припадало 37,8 % від загального обсягу депозитів домогосподарств і нефінансових корпорацій (підприємств). По домогосподарствах цей показник становив 41,7 %, у тому числі на долар США припадало 34,1 % від загального обсягу депозитів, а на євро – 7,1 %. Зазначимо також, що на домогосподарства й нефінансові корпорації (підприємства) припадало 95,1 % від загального обсягу коштів на депозитних рахунках у грудні 2013 р. в Україні. І хоча нині суми коштів на валютних депозитних рахунках дещо скоротилися, вони залишаються достатньо значними, щоб у разі їх масового скорочення перетворитися на потужний чинник дестабілізації фінансової ситуації в Україні. Тим більше що банки трансформують зазначені депозити в кредити, які вони, в основному, не зможуть отримати достроково від своїх позичальників. Хоча вжиті Національним банком заходи, як то обмеження видачі коштів з валютних рахунків через каси банків й банкомати до 15 тис. грн на клієнта на добу, виходячи з офіційного курсу НБУ, і надання банкам права достроково повертати вклади, залучені в іноземній валюті за всіма типами договорів, у національній валюті за курсом купівлі іноземної валюти уповноваженого банку на день проведення операції таку загрозу по суті знімають. Адже долар США та євро в такому випадку втрачають свою цінність для власників депозитів як засіб заощадження, оскільки конвертуються в менш надійну в цьому плані, з їхньої точки зору, гривню. Зазначені положення, як і ряд інших, викладені в Постанові НБУ від 27.02.2014 р. № 104 «Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 06 лютого 2014 року № 49», яка вже діє й на якій ми більше не зупинятимемося.

Водночас, згідно з різними експертними оцінками, українці зберігають поза банківськими депозитами вільноконвертова-

ної валюти на 50–80 млрд дол. США (в еквіваленті). До речі, на думку деяких експертів, істотна частка валютних коштів, знятих останнім часом населенням з банківських депозитів, зберігається тепер у тих же банках, але вже у скриньках (сейфах) клієнтів. Ці кошти за нинішніх нестабільних умов являють собою, так би мовити, «мертвий вантаж» і зможуть бути залучені до процесу економічного відтворення в Україні в разі стабілізації ситуації. Щоправда, і значного додаткового тиску на фінансову ситуацію в Україні вони нині, по суті, не створюють.

Також у ЗМІ зазначається, що «український споживач звик до імпортного товару. За даними Держстату, сьогодні 41 % продовольства ввозиться з-за кордону, а щодо непродовольчих товарів цей показник сягнув 58 % (після кризи 2008 р. було 33 і 45 % відповідно). Цілком очевидно, що всі товари в роздрібній мережі значно подорожчають. Причому це відбудеться хоча б через те, що частка транспортних послуг у їхній собівартості коливається від 2 до 10 %. А те, що вартість палива зростатиме пропорційно підвищенню курсу долара, ні в кого не викликає сумнівів» (*Дзеркало тижня*. – 2014. – № 7. – С. 8).

Утім, деякі положення цього твердження потребують певної корекції в контексті нинішнього загострення воєнно-політичних відносин з Росією. Адже загроза війни, а не просто загострення політичної ситуації, уже впливає на споживчі настрої населення, а відтак і на попит на долар США та іншу вільноконвертовану валюту. І хоча через стрімку зміну ситуації ще не оприлюднена відповідна статистична звітність, сигнали, що надходять з ринку, уже вказують на певну зміну споживчих настроїв населення і, відповідно, ділових орієнтирів підприємців.

Зокрема, за повідомленнями ЗМІ, останнім часом на ринку нерухомості в разі зросла кількість виставленого на продаж елітного житла, тоді як попит на нього має тенденцію до скорочення. Також, згідно з деякими повідомленнями, обмежують свої обсяги закупівлі за кордоном й імпортери. І справа іноді не лише в ціні товару, а й в імовірності катастрофічного скорочення попиту на деякі види товарів узагалі. Тут варто згадати як стрімко скоротився попит, наприклад, на

електроніку й іншу побутову техніку внаслідок фінансово-економічної кризи 2008–2009 рр., що призвело навіть до банкрутства окремих спеціалізованих торговців (наприклад, мережі «Домотехніка»). Нинішня ж військово-політична загроза для функціонування ринків доволі багатьох імпортованих товарів за своїми можливими наслідками значно страшніша за фінансово-економічну кризу 2008–2009 рр. Певне виключення становлять хіба що товари так званого «критичного імпорту» – енергоносії, особливо природний газ, фармацевтичні препарати, засоби захисту рослин, комплектуючі деталі в деяких галузях машинобудування тощо.

Подібні перспективи трансформації попиту в Україні на вільноконвертовану валюту потребують відповідної корекції державної економічної політики з метою формування прийнятних для сучасних умов життєдіяльності українського суспільства платіжного балансу нашої держави. Адже через високий рівень залежності вітчизняної економіки від зовнішньоекономічних зв'язків її нормальне функціонування можливе лише за умов належної збалансованості експортно-імпортованих потоків товарів, послуг і капіталів. Такі заходи мають диференціюватися залежно від терміну своєї дії.

У цілому, є підстави вважати, що «під» саме спекулятивного попиту на долар США та іншу вільноконвертовану валюту вже минув, якщо, звичайно, не буде подальшого загострення воєнно-політичної ситуації. Тому зупинимось на деяких проблемах забезпечення нормального функціонування українського грошового ринку, включаючи його валютний сегмент, у більш віддаленій перспективі.

Особливо гостро стоїть питання збільшення обсягів офіційних міжнародних резервів України або, як їх ще називають, золотовалютних резервів (ЗВР) Національного банку України. Вище зазначалося, що для безпечного функціонування національної економіки обсяги цих резервів мають бути приблизно на рівні 24 млрд дол. (нагадаємо, що нині їх обсяг становить 15,46 млрд дол. США в еквіваленті).

Оскільки через нинішнє надзвичайне загострення двосторонніх українсько-російських відносин на обіцяний минулого

року російський кредит годі розраховувати, то одним з основних і до того ж доволі стабільних джерел оперативного поповнення офіційних міжнародних резервів України можуть стати кредити Міжнародного валютного фонду. Україна розраховує отримати від МВФ 15 млрд дол. у рамках нової кредитної програми. Про це заявив новий міністр фінансів О. Шлапак журналістам. Причому, на думку оглядачів деяких ЗМІ, «у нинішній ситуації слід звернутися до Міжнародного валютного фонду не за звичним кредитом stand by, а за коштами в рамках механізму розширеного кредитування (EFF). Ця програма (нею Київ, до речі, скористався, в 1990-х роках) передбачає виділення коштів країні в разі різкого порушення рівноваги платіжного балансу, викликаного несприятливими змушеними змінами в структурі виробництва, торгівлі й цін. Такий кредит зазвичай виділяється на три-чотири роки, але Україні важливий сьогодні не термін, а саме невідкладність надання цих коштів».

Зі свого боку голова МВФ К. Лагард в останні дні лютого заявила, що не бачить у нинішній економічній ситуації в Україні причин для паніки. Вона назвала «позбавленим сенсу» й «абсолютно передчасним» оголошення даних про суми необхідної Україні допомоги до того, як до країни прибуде місія МВФ. «Сподіваємося, що влада утримається від надання різних даних, які не мають сенсу до того моменту, поки не будуть ретельно перевірені, – сказала Лагард. – Ми повинні базуватися на фактах».

Водночас, як повідомляють ЗМІ, посилаючись на міністра фінансів О. Шлапака, перші кредитні транші, які Міжнародний валютний фонд може надати Україні в рамках нової програми stand-by, зайдуть в Україну не раніше квітня. Він також підтвердив, що Україна має намір запросити 15 млрд дол. на стандартний термін – близько 2,5 років. Із запровадженням програми співробітництва з МВФ Україна зможе розраховувати й на більш сприятливі умови приватних запозичень на міжнародних ринках. Однак, по-перше, можливості таких запозичень залежатимуть насамперед від розвитку міжнародної військово-політичної ситуації навколо України. По-друге,

у 2014 р. зовнішні приватні запозичення для України в будь-якому разі будуть доволі дорогими.

Поряд з цим у ЗМІ з'явилися повідомлення, що Європейський Союз запропонує Україні 15 млрд дол. (в інших повідомленнях – 11 млрд євро) фінансової допомоги. Про це заявив голова Європейської комісії Ж. Баррозу за підсумками засідання Єврокомісії. Він зазначив, що пакет фіндопомоги надаватиметься Україні протягом найближчих років. «Мета полягає в тому, щоб допомогти країні стабілізувати економіку та фінанси і працювати в напрямі політичних та економічних реформ», – заявив глава Європейської комісії.

Однак, у цілому, ключовим джерелом поповнення золотовалютних резервів Національного банку України є обов'язковий продаж 50 % валютної виручки вітчизняних експортерів на міжбанківському ринку. У деяких ЗМІ висловлюється пропозиція в нинішній ситуації запровадити 100-відсотковий обов'язковий продаж експортної виручки. Утім такий захід поки видається передчасним. Адже вітчизняним експортерам певні обсяги іноземної валюти потрібні для здійснення їхньої зовнішньоекономічної діяльності. І у випадку спочатку 100-відсоткового продажу своєї виручки, а потім придбання вільноконвертованої валюти для здійснення своїх зовнішньоекономічних операцій вітчизняні експортери можуть зазнати збитків у процесі здійснення таких операцій. Це може негативно позначитися на роботі доволі багатьох українських підприємств і прибутках їхніх працівників, створивши додаткове соціально-політичне напруження в українському суспільстві.

Тому обов'язковий продаж експортної виручки не має перевищувати 75–80 % від її загального обсягу. Стовідсотковий обов'язковий продаж експортної виручки може розглядатися лише як тимчасовий короткочасний захід (на три-шість місяців) із заздалегідь і до того ж публічно оприлюдненими термінами його запровадження. Більш доцільним у нинішній ситуації видається зосередження зусиль НБУ та інших відповідних державних структур на жорсткому контролі за дотриманням термінів повернення експортерами валютної ви-

ручки в Україну й контроль зовнішньоекономічних контрактів резидентів України на предмет наявності в них ознак фіктивності (наприклад, у формі попередньої оплати за товари й, особливо, послуги) і своєчасне реагування на відповідні прояви. Урешті-решт встановлення термінів повернення експортерами валютної виручки в Україну (залежно від обставин – 60–90 днів, наприклад) і контроль за їх виконанням є не менш, а іноді навіть більш дієвим інструментом наповнення українського грошового ринку іноземною валютою.

До того ж слід брати до уваги, що переважна частина валового зовнішнього боргу України, який, за даними ЗМІ, на початок 2014 р. становив 140 млрд дол., або 80 %, ВВП припадає на приватні підприємства. Причому 65 млрд дол. із загальної суми цього боргу – короткострокові позики. І приватним позичальникам для виконання своїх зобов'язань потрібна вільноконвертована валюта, істотну частину якої вони купують на українському міжбанківському ринку. Саме цим й обумовлена недоцільність збільшення рівня обов'язкового продажу експортної виручки українськими підприємствами-резидентами на сучасному етапі.

При цьому варто пам'ятати, що сукупний державний (прямий) і гарантований борг України на кінець січня цього року становив 73,23 млрд дол., у тому числі прямий – 60,08 млрд дол. За інформацією ж директора департаменту боргової та міжнародної фінансової політики Міністерства фінансів Г. Пахачук, 47 % державного боргу номіновано в доларах США, 48 % – у гривні, решту – у євро та в спеціальних правах запозичення. При цьому сукупний зовнішній державний борг становив 37,57 млрд дол., у тому числі прямий – 27,93 млрд дол. У структурі валютного боргу держави найбільша частка, 27,8 млрд дол., припадає на запозичення на зовнішніх ринках. Тобто для обслуговування останнього якраз найбільше значення й мають офіційні міжнародні резерви України.

Одним із наслідків загострення нинішньої фінансової ситуації в Україні, хоча й у дещо більш віддаленій перспективі, є зростання інфляції. Наприклад, у лютому цього року

інфляційні процеси в українській економіці прискорилися: споживчі ціни в Україні, за даними Державної служби статистики, зросли на 0,6 %. «У річному вимірі інфляція прискорилася з 0,5 до 1,2 %», – ідеться в повідомленні Держстату. Як повідомлялося раніше, у січні 2014 р. інфляція становила 0,2 %.

Причому перспективи зростання інфляції стосуються не лише так званої «інфляції витрат», а, мабуть, й «інфляції попиту». Зокрема, зростання інфляції витрат визначатиметься насамперед подорожчанням в Україні імпортованих енергоносіїв, і, як демонструє світовий досвід, по суті, цей вид інфляції не може бути подоланий у короткотерміновому періоді. Зокрема, пальне та інші нафтопродукти вже дорожчають паралельно (а можливо, і заздалегідь) із зростанням курсу долара США в Україні. І, як показує практика функціонування вітчизняного ринку нафтопродуктів, очікувати на їх здешевлення, навіть у разі деякого зниження курсу долара в Україні, мабуть, не варто. Вочевидь визначальним фактором, що обмежуватиме верхню планку ціни нафтопродуктів у такій ситуації буде рівень споживчого попиту. Однак ціна пального, закладеного у собівартість товарів і послуг, буде підштовхувати зростання їхніх цін.

Аналогічний механізм розкручування інфляції витрат пов'язаний з майбутнім подорожчанням імпортованого російського природного газу, оскільки ще із заяви голови «Газпрому» О. Міллера стало відомо, що з II кварталу 2014 р. російська сторона анулює знижку на експортований в Україну природний газ. Мотивується це наявністю українських боргів за спожитий російський газ. Очікувана ціна російського газу в II кварталі 2014 р. – 368,5 дол. за 1 тис. куб. м. Враховуючи витрати вітчизняних газотранспортних і газорозподільних організацій, вартість газу для промислових і комунальних споживачів буде ще більшою. Підштовхуватиме зростання внутрішніх цін на газ і заборгованість підприємств комунальної теплоенергетики за спожитий природний газ, яка станом на 3 лютого 2014 р. становила майже 27 млрд грн. Таким чином, інфляція витрат, поза сумнівом, зробить свій вагомий внесок у загальне зростання інфляції в Україні, очікуване у 2014 р.

Що ж стосується інфляції попиту, то її розкручування цього року залежатиме як від більш інертних економічних чинників, так і від більш динамічних – соціально-психологічних. Вище вже згадувалося про нинішній спад попиту на вітчизняному ринку об'єктів нерухомості. Подається в ЗМІ інформація і про скорочення у січні – лютому поточного року обсягів продажів в Україні автомобілів для потреб підприємств і водночас збільшення продажів автомобілів для потреб населення. Тобто в цьому випадку йдеться про товари, які, по-перше, купуються більш заможними верствами населення, по-друге, ціна зазначених товарів прив'язана до курсу долара США в Україні. По-третє, попит на більш дорогі товари відносно нерівномірний, значною мірою залежить від соціально-політичної ситуації в країні. Динаміка попиту на товари широкого вжитку й, особливо, повсякденного попиту, у цілому, значно більш рівномірна. Хоча й у цьому випадку по багатьох товарах існує залежність попиту від їхніх цін і прибутків потенційних покупців.

На підставі всього наведеного можна припустити, якщо емісія гривні не буде надмірною, то цілком імовірно, що рівень інфляції в Україні за підсумками 2014 р. буде перебувати в межах 10–15 %. Найбільше зростання цього показника можна очікувати в II та IV кварталах цього року. Однак якщо 2014 р. у подальшому не буде радикального загострення військово-політичних відносин з Росією, то й інфляція не становитиме істотної загрози як чинник дестабілізації фінансової ситуації в Україні.

Більш загрозовою в цьому плані є ситуація з виконанням поточного року державного та місцевих бюджетів. І це цілком закономірно, оскільки ці бюджети одночасно є джерелом доходів значних верств населення України, джерелом інвестицій і джерелом обслуговування державних та місцевих боргів. Ще на стадії підготовки й ухвалення Державного бюджету на 2014 р. багато експертів наголошували на його нереалістичності, штучному зменшенні його дефіциту (*Див. «Україна: події, факти, коментарі. – 2014. – № 3, 4»*). Нині ж через практично вже вирішене скасування знижки на російський газ,

враховуючи нагальну необхідність значного збільшення витрат на оборону країни та очікуване зростання витрат на обслуговування державного боргу, ситуація з виконанням Державного бюджету у 2014 р. лише погіршується.

Недарма Прем'єр-міністр України А. Яценюк на зустрічі з членами Європейської бізнес-асоціації повідомив, що до кінця березня уряд вноситиме до парламенту пропозиції щодо секвестру Державного бюджету, оскільки попереднім урядом бюджет було складено на основі нереальних макроекономічних показників. Він оцінив імовірне скорочення видатків державного бюджету у 65–80 млрд грн. Оскільки раніше видатки держбюджету заплановано в розмірі 462,2 млрд грн, то їх скорочення повинно становити 14–17,3 %. Зі слів А. Яценюка кореспонденти зробили висновок, що заощаджуватимуть насамперед на пільгах чиновників і на державних закупівлях. При цьому в деяких ЗМІ наголошується, що оприлюднений Прем'єр-міністром розмір можливого секвестру державного бюджету виявився набагато більшим, ніж прогнозували експерти.

Так, экс-голова Міністерства фінансів І. Уманський вважає, що це дуже велике скорочення витрат, оскільки для збереження нинішнього рівня соціальних гарантій (про їх зростання і не йдеться) та найбільш критичних несоціальних бюджетних видатків секвестр видаткової частини держбюджету не повинен перевищувати 30–45 млрд грн. Сума в 65–80 млрд грн, на його думку, містить також й приховану заборгованість державного бюджету, у тому числі невідшкодований експортерам податок на додану вартість (ПДВ). Адже уряд М. Азарова працював за принципом вижимання всіх коштів з бізнесу, переносючи сьогоднішні проблеми на завтрашній день. Саме тому, замість нормального відшкодування ПДВ, у країні діяли так звані програми. У цьому контексті названа А. Яценюком цифра виглядає реалістичною. Однак уряду разом із МВФ, вважає І. Уманський, треба шукати шляхи для уникнення значного секвестру державного бюджету, компенсуючи частину його видатків.

У свою чергу, оцінюючи нещодавно розмір очікуваного секвестру державного бюджету, голова Міністерства фінансів

О. Шлапак підкреслив, що прихований дефіцит бюджету становить близько 50 млрд грн: на цю суму парламенту запропонують скоротити поточні, капітальні та соціальні витрати держбюджету.

Одним з виходів із ситуації може стати випуск ПДВ-облігацій. Те, що уряд розглядає можливість погашення заборгованості з відшкодування ПДВ експортерам шляхом випуску таких цінних паперів, визнав Прем'єр-міністр А. Яценюк. При цьому він уточнив, що йдеться не про казначейські зобов'язання, що випускалися попереднім урядом, а саме про нормальні облігації. Цей механізм використовувався урядом у 2010 р. за згодою МВФ. У свою чергу виконавчий директор Європейської бізнес-асоціації Г. Дерев'янка заявила, що бізнес віддав би перевагу відшкодуванню ПДВ грошима, але з урахуванням ситуації, що склалася, випуск облігацій також є прийнятним варіантом вирішення проблеми. Однак необхідно, щоб у цьому питанні було дотримано рівності прав усіх суб'єктів підприємництва, щоб не було ситуації, коли окремих компаніям ПДВ відшкодовують грошима, а іншим – облігаціями, зазначила вона.

Ще один зі способів розв'язання проблеми бюджетного дефіциту згідно з ухваленим у січні цього року Державним бюджетом є масштабна приватизація – на 19,4 млрд грн. Але поки немає гарантії реалізації цих планів.

Утім треба наголосити, що в нинішній надзвичайно напруженій соціально-політичній ситуації в Україні для підтримання фінансової стабільності в державі вкрай важливо забезпечити виконання українською державою фінансових зобов'язань перед своїми громадянами. Ідеться насамперед про своєчасну виплату зарплат працівникам бюджетних організацій, пенсій, різних видів соціальної допомоги. Саме перебої з такими виплатами можуть слугувати потужним каталізатором дестабілізації фінансової ситуації в Україні у 2014 р. Це означає, що виконання саме цих статей витрат державного й місцевих бюджетів перебуватиме в центрі уваги органів державної та місцевої влади. При цьому варто взяти до уваги, що доволі оперативним індикатором прибутків

населення України є його заборгованість з оплати житлово-комунальних послуг, яка, за повідомленням Державної служби статистики, у січні 2014 р. зросла на 8,3 % порівняно з груднем 2013 р. – до 13,6 млрд грн.

Частина коштів державного бюджету у 2014 р. буде спрямована на обслуговування державного боргу: як на сплату відсотків по залучених позиках, так і на повернення основних сум («тіла») запозичень. Україна в січні – лютому погасила 1 млрд дол. зобов'язань за державним боргом, і до кінця року залишається заплатити 9 млрд дол. Про це повідомила директор департаменту боргової та міжнародної фінансової політики Міністерства фінансів Г. Пахачук. Вона нагадала, що в поточному році відповідно до Держбюджету належало сплатити за борговими зобов'язаннями 10 млрд дол. Основним кредитором України, за словами Г. Пахачук, є Міжнародний валютний фонд, якому належить виплатити 3,5 млрд дол., у т. ч. 2,9 млрд дол. – у 2014 р. Також вона зазначила, що 47 % державного боргу номіновано в доларах США, 48 % – у гривні, решту – у євро і в спеціальних правах запозичення. Тому багато зекономити на видатках держбюджету з обслуговування державного боргу навряд чи вдасться. Економія за цією статтею видатків найімовірніша у випадку реструктуризації якоїсь частини «тіла» позик. Однак на сьогодні точно визначити обсяги подібної економії неможливо, оскільки це питання є предметом перемовин із конкретними кредиторами. Найвірогідніше застосування такого підходу у відносинах України з МВФ.

Частина бюджетних коштів спрямовується на капітальні інвестиції. У нинішній складній соціально-політичній ситуації за цією статтею дуже велика економія коштів навряд чи можлива. По-перше, інвестиційні витрати державного та місцевих бюджетів на об'єкти виробничого призначення й без того не надто великі. По-друге, потреби в будівництві нових і реконструкції існуючих об'єктів охорони здоров'я та освіти (тобто найбільш значущих об'єктів соціальної інфраструктури) по всій Україні вже давно значно більші за кошти, які щорічно виділяються на такі цілі з державного та місцевих бюджетів.

Надзвичайно болючим за нинішньої соціально-політичної ситуації буде й питання перегляду субвенцій місцевим бюджетам з державного бюджету. Особливо в контексті подій у Криму та на Сході України.

Водночас уже сьогодні цілком очевидно, що поточного року значно зростуть видатки державного бюджету на фінансування потреб Збройних сил України та розвиток вітчизняного оборонно-промислового комплексу.

Таким чином, провести у 2014 р. секвестр видатків державного бюджету буде надзвичайно складно. Та й суми коштів, на які буде проводитися секвестр за різними статтями видатків, мабуть, доведеться неодноразово коригувати протягом року. Цілком очевидно, що величина секвестру державного бюджету поточного року дуже сильно залежатиме від обсягів залучених державою запозичень, особливо зовнішніх. Чим більші будуть суми державних запозичень, тим менші можуть бути масштаби секвестру видаткової частини державного бюджету.

Утім слід пам'ятати, що усталене з року в рік нарощування державних запозичень, як наголошують деякі експерти, урешті-решт загрожує розвитком української економіки за катастрофічним «грецьким» сценарієм (Див. *«Україна: події, факти, коментарі. – 2014. – № 4»*). Хоча, звичайно, поточного року ця загроза ще не стоїть на порядку денному.

Водночас варто наголосити, що проблеми бюджетного дефіциту та секвестру державного бюджету розглядаються саме в контексті надмірної за обсягом витратної частини держбюджету. Його прибуткова частина поки, як правило, не привертає такої прискіпливої уваги з боку ЗМІ. Однак, згідно з прогнозом інвестиційного банку JP Morgan, замість очікуваного раніше зростання на 0,5 %, українську економіку тепер очікує спад на 3,2 %. Тримісячні акції протесту, проблеми в держбюджеті, введення іноземних військ – усе це не додає оптимізму аналітикам американського банку. Утім, як зазначають у ЗМІ, прогноз JPMorgan не найбільш песимістичний. У «Райффайзен Банку Аваль», наприклад, вважають, що падіння може бути навіть більшим – від 3 до 7 % за рік. Якщо ці прогнози справдяться, то й очікувані нині проблеми із

секвестром державного бюджету можуть ще загостритися через зменшення його прибуткової частини. Крім того, у випадку скорочення вітчизняного валового внутрішнього продукту може погіршитися й ситуація з платіжним балансом України. Адже, за повідомленням НБУ, вплив коштів із фінансового рахунку призвів до формування дефіциту платіжного балансу України в січні 2014 р. на рівні 1,935 млрд дол., тоді як за аналогічний період минулого року було зафіксовано його профіцит у розмірі 397 млн дол. Усе це створює додаткові загрози дестабілізації фінансової ситуації в Україні.

З наведеного вище можна зробити деякі висновки. Схоже, що на сьогодні спекулятивний сплеск попиту на вільноконвертовану валюту в Україні поки минув. І якщо не буде подальшого значного загострення військово-політичної ситуації, то, мабуть, і не варто очікувати на такі масштабні спекулятивні сплески попиту на вільноконвертовану валюту, як нещодавній. Тому загрозу для дестабілізації фінансової ситуації в Україні надалі становитимуть переважно більш інертні чинники, як то дефіцит державного бюджету та платіжного балансу, збільшення витрат на погашення та обслуговування державного боргу, малі обсяги офіційних міжнародних резервів України, імовірне скорочення ВВП, інфляція тощо (*Матеріал підготовлено за інформацією таких джерел: Державна служба статистики (<http://www.ukrstat.gov.ua>); Національний банк України. Офіційне інтернет-представництво (<http://www.bank.gov.ua>); Міністерство фінансів України. Офіційний веб-сайт (<http://www.minfin.gov.ua>); Дзеркало тижня. – 2014. – № 7; Економічна правда (<http://www.epravda.com.ua>). – 2014. – 27, 28.02, 1–3, 5–7, 10.03; Коментарі. – 2014. – № 5; Левый берег (<http://economics.lb.ua>). – 2014. – 25–27.02, 7.03; Минпром (<http://minprom.ua>). – 2014. – 28.02, 1, 4.03; Минфин (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 28.02; 1, 4.03; U-NEWS (<http://u-news.org.ua>). – 2014. – 5.03).*

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

У понеділок, 17 березня, відбулася зустріч Голови Верховної Ради України О. Турчинова з прем'єр-міністром Республіки Молдова Ю. Лянке.

Під час зустрічі сторони обговорили питання співпраці між країнами, урядами та парламентами щодо спільного просування на шляху європейської інтеграції. Крім того, була обговорена ситуація, яка склалася на території півострову Крим.

За словами О. Турчинова, те, що відбувається в Криму, це «ні що інше, ніж невмотивована агресія Російської Федерації, яка не має жодних пояснень: ані юридичних, ані моральних». «На території Автономної Республіки Крим немає кримських громадян, а є громадяни України, представники різних народностей, інтереси яких ми здатні забезпечити, – сказав О. Турчинов. – Незважаючи ні на що, ми продовжуємо наш рух до ЄС». Він висловив сподівання, що разом із підтримкою стратегічних партнерів України вдасться вирішити всі питання в Криму.

У свою чергу прем'єр-міністр Республіки Молдова Ю. Лянке заявив, що його держава ніколи не визнає результатів «фальшивого референдуму в Автономній Республіці Крим, який відбувся за аналогічним сценарієм, що і в Придністров'ї». Крім того, Ю. Лянке наголосив на готовності Молдови укріпити політичний діалог з Україною (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2014. – 17.03*).

***

Верховна Рада продовжить свою роботу наступного вівторка, 25 березня, згідно з календарним планом, передає кореспондент УНН.

За словами голови ВР О. Турчинова, депутати мають попрацювати в комітетах, де розглянуть питання щодо ситуації з бюджетом, а також антикризовий пакет Кабінету Міністрів.

Водночас він зазначив, що може зібрати засідання парламенту протягом будь-якого дня в разі виникнення

необхідності. Також закликав депутатів не виїжджати за межі Києва. Нагадаємо, 17 березня на засіданні міністр фінансів О. Шлапак заявив, що Кабмін наступного тижня запропонує ВР провести секвестр бюджету (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 17.03).

***

Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про затвердження Указу Президента України “Про часткову мобілізацію”».

Відповідно до п. 31 ч. 1 ст. 85 Конституції України Верховна Рада України затвердила Указ Президента України від 17 березня 2014 р. № 303 «Про часткову мобілізацію». Закон набирає чинності з дня його опублікування. Відповідний законопроект зареєстровано за № 4466.

В Указі Президента України «Про часткову мобілізацію» зазначається:

«...У зв'язку з різким ускладненням внутрішньополітичної обстановки, втручанням Російської Федерації у внутрішні справи України, зростанням соціальної напруги в Автономній Республіці Крим і місті Севастополі та відповідно до пунктів 1, 17, 20 частини першої статті 106, статті 112 Конституції України постановляю:

1. Оголосити та провести часткову мобілізацію (далі – мобілізація).

2. Мобілізацію провести на території Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Донецької, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Кіровоградської, Луганської, Львівської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Тернопільської, Харківської, Херсонської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької, Чернігівської областей, міста Києва.

Мобілізацію на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя здійснити з числа громадян, які в добровільному порядку висловили бажання бути призваними на військову службу, у тому числі шляхом прибуття до військових комісаріатів, військових частин.

3. Мобілізація проводиться протягом 45 діб із дня набрання чинності цим Указом.

4. Голові Служби безпеки України, начальнику Управління державної охорони України, Голові Служби зовнішньої розвідки України, вищому командуванню Національної гвардії України, керівникам центральних органів виконавчої влади, які мають у своєму підпорядкуванні військові формування України, Оперативно-рятувальну службу цивільного захисту, перевести підпорядковані військові формування України, Оперативно-рятувальну службу цивільного захисту на організацію та штати воєнного часу.

5. Призов військовозобов'язаних, у тому числі резервістів, та поставку транспортних засобів для забезпечення потреб Збройних Сил України, Національної гвардії України здійснити в обсягах, визначених мобілізаційними планами з урахуванням резерву.

6. Місцевим органам виконавчої влади за участю органів місцевого самоврядування організувати та забезпечити в установленому порядку:

1) своєчасне оповіщення і прибуття громадян, які призиваються на військову службу, прибуття техніки на збірні пункти та у військові частини;

2) виділення тимчасово будівель, споруд, земельних ділянок, транспортних та інших матеріально-технічних засобів, надання послуг Збройним Силам України, Національній гвардії України, іншим військовим формуванням України відповідно до мобілізаційних планів.

7. Кабінету Міністрів України забезпечити фінансування та вжити в межах повноважень інших заходів, пов'язаних з оголошенням та проведенням часткової мобілізації.

8. Цей Указ набирає чинності після його затвердження Верховною Радою України» (**Офіційний портал Верховної Ради України** (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2014. – 17.03).

***

Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо служби у військовому резерві».

Законодавчим актом унормовано порядок проходження служби у військовому резерві Збройних сил та інших військових формувань. Зокрема, визначено службу у військовому резерві як особливий вид виконання військового обов'язку і встановлено на законодавчому рівні правовий статус резервіста і вимоги до проходження служби у військовому резерві.

Законом також поширено права, обов'язки та обмеження, передбачені законодавством для військовослужбовців, на резервістів на весь час виконання ними обов'язків служби у військовому резерві; встановлено обов'язок складання резервістами Військової присяги; встановлено для підприємств, установ та організацій обов'язки сприяти їхнім працівникам, які проходять службу у військовому резерві, у виконанні ними обов'язків служби та своєчасному їх направленні до органів військового управління, військових частин.

Документом також встановлено порядок виклику й прибуття резервістів до військової частини, у якій вони проходять службу за викликом її командира (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2014. – 17.03*).

***

Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про внесення змін до Закону України “Про Державний бюджет України на 2014 рік”».

Згідно із Законом, абзац 2 п. 7 розд. «Прикінцеві положення» Закону України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» викладено у такій редакції: «За результатами вжитих заходів щодо забезпечення позитивних зрушень у розвитку економіки у першому півріччі 2014 року внести пропозиції стосовно відновлення обсягів видатків на виконання першочергових соціальних та економічних програм з урахуванням прийнятих Кабінетом Міністрів України державних цільових програм».

Також Законом внесено зміни до дод. № 3, 5 і 7 до Закону України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» відповідно до дод. № 1, 2 і 3 до цього Закону. Закон набирає

чинності з дня, наступного за днем його опублікування. Відповідний законопроект зареєстровано за № 4464 (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2014. – 17.03).

***

Верховна Рада України прийняла Постанову «Про дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим». Постанова набирає чинності з моменту її прийняття. Постанова ухвалена з урахуванням пропозицій, внесених під час обговорення. Відповідний проект постанови зареєстровано за № 4461 (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2014. – 15.03).

***

13 березня Верховна Рада України призначила суддів Конституційного Суду України.

Відповідно до ч. 2 ст. 148 Конституції України та ч. 2 ст. 5 Закону України «Про Конституційний Суд України» Верховна Рада призначила судьями Конституційного Суду:

М. Мельника;

С. Саса;

І. Сліденка;

С. Шевчука.

Відповідні проекти постанов зареєстровано за № 4420, 4426, 4421, 4423 (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2014. – 13.03).

***

Верховная Рада откорректировала Закон Украины «О выборах Президента». Депутаты 226 голосами поддержали соответствующие изменения в законодательство.

Указанным документом запрещается фотографирование, видеофиксация голосования избирателя, в том числе самим избирателем. Согласно документу, это считается нарушением тайны голосования.

Законопроект заперещает членам избирательных комиссий разглашать сведения относительно волеизъявления избирателей. Этим же документом предусматривается, что избирательный процесс по выборам Президента завершается через 15 дней после официального объявления результатов голосования. Документ также предусматривает, что с выборами Президента не может проводиться всеукраинский и местный референдум. Также предполагается, что избирательный процесс очередных выборов Президента начинается за 90 дней до дня голосования.

Также среди прочего законопроект позволяет избирательной комиссии принимать решение о лишении права присутствия на своем заседании кандидатов в Президенты, представителей СМИ. При этом такое решение принимается не менее двух третей голосов от состава комиссии. Об этом сообщают «Украинские национальные новости» (*Електронні Вісті* (<http://elvisti.com>)). – 2014. – 13.03).

***

Комітет з питань охорони здоров'я рекомендує парламенту прийняти за основу проект постанови про особливості діяльності клінічної лікарні «Феофанія» Державного управління справами.

Документом (реєстр. № 4277) пропонується встановити, що лікарня здійснює надання спеціалізованої медичної допомоги всім категоріям громадян, і доручити Державному управлінню справами забезпечити неухильне виконання цієї постанови. Члени комітету в цілому підтримали спрямованість цієї законодавчої ініціативи, що передбачає «дотримання принципів соціальної справедливості та забезпечення громадянам належних умов доступу до якісного медичного обслуговування» (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>)). – 2014. – 14.03).

***

Фракція «Батьківщина» ініціює невідкладне прийняття парламентом закону об оккупированных территориях.

Об этом 17 марта на брифинге заявил и. о. руководителя фракции в Верховной Раде Украины С. Соболев.

«Наша депутатская фракция “Батьківщина” предложила немедленно подготовить законопроект о так называемой оккупированной территории. Это аналог законопроекта, который был немедленно принят парламентами Молдовы и Грузии после частичной оккупации их территории опять-таки российскими агрессорами», – заявил С. Соболев.

Он подчеркнул, что государство должно защищать украинских граждан, которые находятся в Автономной Республике Крым. Кроме того, по его словам, закон даст ответы на вопросы, как будут существовать государственные институты в АРК. «Мы должны дать людям ответ на вопрос, как дальше будут существовать государственные институты на суверенной территории Украины в Автономной Республике Крым», – сказал он.

Депутат подчеркнул, что возникает вопрос газопоставок, нефтепоставок, поставок воды и электроэнергии в АРК. «Эти вопросы мы должны немедленно рассмотреть в сессионном зале», – подчеркнул С. Соболев (*Главком* (<http://glavcom.ua/news/192720.html>). – 2014. – 17.03).

***

В Верховной Раде зарегистрирован проект постановления о признании крымскотатарского народа коренным народом Крыма.

Автором проекта, который был зарегистрирован под № 4475, является внефракционный народный депутат П. Порошенко. На данный момент текст проекта постановления и сопроводительные документы к нему на сайте парламента отсутствуют. Вместе с тем в пресс-службе П. Порошенко уточнили, что данным документом Украина признает меджлис крымскотатарского народа, исполнительный орган курултай крымскотатарского народа как полномочный орган крымскотатарского народа и «гарантирует защиту и реализацию неотъемлемого права на самоопределения крымскотатарского народа в составе суверенного и независимого Украинского

государства» (*Главком* (<http://glavcom.ua/news/192800.html>). – 2014. – 17.03).

Генеральная прокуратура Украины должна начать следствие по причастности президента Российской Федерации В. Путина к массовым убийствам украинцев и ущемлению их прав. Об этом заявил глава подкомитета Верховной Рады по вопросам борьбы с организованной преступностью О. Осуховский.

«На данный момент я обратился в ГПУ, поскольку есть доказательства причастности В. Путина к созданию и координации действий так называемых “титушек” и “аксеновцев” в Крыму. ГПУ должна исследовать изложенные мною факты и начать следствие», – подчеркнул он.

Как известно, украинские власти утверждают, что вооруженные представители «Самообороны Крыма», действующие на полуострове, на самом деле являются военнослужащими российской армии.

Как известно, в 2010–2011 гг. представители ВО «Батьківщина» требовали от ГПУ привлечь В. Путина в качестве свидетеля при расследовании уголовного дела в отношении экс-премьера Украины Ю. Тимошенко, которой были предъявлены обвинения в злоупотреблении служебным положением с целью подписания «Нефтегазом Украины» заведомо невыгодного контракта с российским «Газпромом» (*Минпром* (<http://minprom.ua/news/149560.html>). – 2014. – 17.03).

***

У ВР зареєстровано законопроект про розрив дипломатичних відносин з Росією.

Народний депутат О. Ляшко зареєстрував у Верховній Раді проект постанови щодо першочергових заходів у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації, яким, зокрема, пропонується розірвати дипломатичні відносини з РФ, повідомляє УНН з посиланням на сайт парламенту (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 17.03).

***

Депутат Верховной Рады из Партии регионов В. Колесниченко, избранный по мажоритарному округу в Севастополе, намерен сложить мандат в связи с провозглашением независимости Крыма. Об этом он сообщил сегодня в комментарии изданию «Кореспондент».

«Что касается меня, так я с 21 февраля вообще не работаю в составе украинского парламента, так как считаю, что он совершил конституционный переворот и вина парламента в том, что в стране, по сути, развязана гражданская война и уничтожена Конституция», – сказал он.

На уточняющий вопрос, означает ли это, что он готов сложить свой депутатский мандат, В. Колесниченко ответил: «Естественно. А зачем он мне нужен? Я не собираюсь принимать участие в легализации государственного переворота».

При этом он уточнил, что не располагает информацией, кто еще из его коллег, избранных в ВР от Крыма, готов досрочно отказаться от депутатского мандата. «Я этот вопрос ни с кем не обсуждал, потому что это не колхоз, а сугубо индивидуальное дело», – резюмировал «регионал» (*Минпром* (<http://minprom.ua/news/149603.html>). – 2014. – 17.03).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

Виконуючий обов'язки Президента України О. Турчинов 14 березня побував на комплексно-тактичних навчаннях Сухопутних військ.

Спілкуючись із журналістами, О. Турчинов наголосив, що українська армія готова захистити країну. Він повідомив, що з огляду на те, що Російська Федерація ввела війська до Криму й зосередила військові частини вздовж українських кордонів, українські Збройні сили приведені в повну бойову готовність.

В Україні, за його словами, розпочато навчання, на яких перевіряється готовність військових частин.

О. Турчинов також зазначив, що, незважаючи на проблеми в економіці, Кабінет Міністрів України мобілізує всі існуючі

ресурси, аби забезпечити армію, захистити країну. Він подякував військовим, які виконують свій обов'язок у непростих умовах і готові захищати нашу державу. «В армії бойовий дух», – зазначив керівник парламенту.

Говорячи про сьогоднішні навчання, в. о. Президента України сказав, що відбувалися «реальні навчання, де працювали танкові, аеромобільні частини, артилерія, які відпрацьовували технічну взаємодію» (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2014. – 14.03).

***

Кабмін намерен создать резервный фонд в размере 6,8 млрд грн для обеспечения оборонных потребностей страны. Об этом 16 марта во время заседания правительства заявил Премьер-министр Украины А. Яценюк.

«Нам сегодня необходимо принять решение о срочном формировании резервного фонда и направлении его средств на мобилизацию, модернизацию и повышение боеготовности внутренних войск, министерства обороны и пограничной службы. Первый бюджетный запрос рассчитан на три месяца и составляет в общем 6,8 млрд грн», – сказал он.

На Министерство обороны будет выделено 4,5 млрд грн.

Резервный фонд будет сформирован за счет закрытия госпрограмм в других сферах (*Минпром* (<http://minprom.ua/news/149462.html>). – 2014. – 16.03).

***

Премьер-министр Украины А. Яценюк во время заседания правительства жестко заявил, что все, кто хочет защищать страну, пусть записываются в Национальную гвардию. Все остальные, кто ходит с оружием по улицам, вне закона. Об этом сообщает пресс-служба Кабмина.

«Тот, кто хочет защищать страну, идет в Национальную гвардию. Там тренировочные центры, там выдают законное оружие. Там есть возможность защищать страну силами правопорядка», – подчеркнул А. Яценюк (*Минпром* (<http://minprom.ua/news/149466.html>). – 2014. – 16.03).

***

Украинское государство найдет всех зачинщиков сепаратизма и раскола, которые сейчас под прикрытием российских военных пытаются уничтожить украинскую независимость. Об этом заявил Премьер-министр Украины А. Яценюк на заседании Кабинета Министров.

«Мы найдем всех через год, через два, привлечем в суд и будем судить в украинских и международных судах. Земля под ногами будет гореть», – сказал он.

По словам главы правительства, вместе с западными партнерами он сделает все для того, чтобы каждый, кто сегодня себя свободно чувствует под защитой российских автоматов, знал, что ответственность за сепаратизм и попытки свержения конституционного строя наступит. «Не будет ни одного места в мире, где бы они могли себя свободно чувствовать. И Россия их не защитит», – сказал А. Яценюк.

Как сообщалось, Главным следственным управлением Службы безопасности Украины осуществляется досудебное расследование в начатых в феврале – марте этого года 16 уголовных процессах по фактам незаконных посягательств на государственный суверенитет и территориальную целостность Украины, действий, направленных на насильственное изменение конституционного строя, сепаратистских призывов (*Минпром (<http://minprom.ua/news/149466.html>). – 2014. – 16.03*).

***

Ядерные объекты Украины защищены от возможных террористических угроз, но в случае войны они могут представлять угрозу. Об этом на пресс-конференции заявил первый вице-премьер Украины В. Ярема.

«Ядерные объекты усилено охраняются, они защищены от возможных террористических угроз, но на случай войны, если будет проведена бомбардировка этих объектов, то конечно, они будут составлять угрозу для населения Украины, в том числе и радиационную», – сказал он. В связи с этим, по словам первого вице-преьера, украинские власти уже

обратились в ООН с просьбой создать над этими объектами так называемую оффлайн-зону, чтобы над ними был запрещен пролет самолетов военного назначения.

«На сегодняшний день этот вопрос находится на стадии рассмотрения, и пока я не могу дать окончательный ответ, как нам помогут западные партнеры обеспечить выполнение этой нашей просьбы», – сказал первый вице-премьер (*Главком* (<http://glavcom.ua/news/192764.html>). – 2014. – 17.03).

***

В рамках частичной мобилизации в украинскую армию будут призываться преимущественно добровольцы. Об этом на пресс-конференции сообщил первый вице-премьер-министр В. Ярема.

По его словам, задача частичной мобилизации – доукомплектовать части Вооруженных сил необходимыми специалистами, «это могут быть танкисты, ракетчики, пехотинцы и т. д.».

В первую очередь доукомплектация будет проводиться за счет лиц, которые выразили желание идти служить добровольно. В случае, если узкие военные специалисты среди добровольцев не найдутся, то в армию будут мобилизованы люди, которые проходили военную службу и имеют соответствующую специальность. «Даже если человек не желает идти на службу, он будет обязан это сделать, это его конституционная обязанность. Но я надеюсь, что добровольцев хватит полностью для того, чтобы укомплектовать Вооруженные силы Украины», – сказал он.

Напомним, в рамках частичной мобилизации в Украине в Вооруженные силы и Национальную гвардию планируется призвать по 20 тыс. человек. Частичная мобилизация будет проводиться на территории всех областей Украины, а также в Киеве. На территории АР Крым и Севастополя мобилизация осуществляется из числа граждан, которые добровольно изъявили желание отправиться на военную службу, в том числе путем прибытия в военные комиссариаты, воинские части (*Главком* (<http://glavcom.ua/news/192750.html>). – 2014. – 17.03).

***

Правительство готовится к возможной эвакуации большого количества населения Крыма на материковую часть Украины. Об этом на пресс-конференции сообщил первый вице-премьер-министр В. Ярема.

При этом вице-премьер-министр отметил, что такая эвакуация может обернуться гуманитарной катастрофой. «Мы обсуждали этот вопрос с США, в частности я обращался к сенатору Маккейну с просьбой, если произойдет гуманитарная катастрофа, чтобы нам дали гуманитарную помощь. Я не получил ответ “нет”. Если жители Крыма захотят переселиться на материковую часть Украины, мы будем делать все возможное, чтобы устроить их жизнь на новом месте», – сказал он.

По его словам, сейчас в Херсонской области базы отдыха уже начали переоборудовать под жилье (*Главком (<http://glavcom.ua/news/192732.html>). – 2014. – 17.03*).

***

МЗС України закликає не визнавати самопроголошену «Республіку Крим» і наполягає на тому, що це - самопроголошене псевдодержавне утворення.

«Враховуючи те, що незалежність Криму була проголошена нелегітимним органом за результатами антиконституційного референдуму, проведеного з кричущими порушеннями загальноєвропейських норм і стандартів проведення референдумів, Міністерство закордонних справ України звертається до всіх членів міжнародного співтовариства з настійним проханням утриматися від міжнародного визнання “Республіки Крим», – сказано в коментарі МЗС.

МЗС наголошує, що в сучасному міжнародному праві загальноприйнятим є обов’язок держав не визнавати самопроголошені псевдодержавні утворення або будь-яку ситуацію, яка пов’язана з їх існуванням, якщо вони є результатом протиправного застосування сили.

«Проголошення незалежності «Республіки Крим» є безпосереднім наслідком застосування проти України сили та загрози силою з боку Російської Федерації, що, враховуючи

статус Росії як ядерної держави, має особливо небезпечний характер як для територіальної цілісності та незалежності України, так і для міжнародного миру і безпеки в цілому», – наголошується в коментарі.

МЗС також зазначає, що міжнародне визнання «Республіки Крим», проголошення якої позбавлене як конституційної, так і міжнародно-правової основи, означає, що суб'єкти такого визнання, в свою чергу, здійснюють міжнародно-протиправний акт, порушуючи фундаментальні норми міжнародного права і загальновизнані принципи співіснування держав (24tv.ua (http://24tv.ua/home/showSingleNews.do?mzs_ukrayini_zaklikaye_ne_viznavati_samoprogholoshenu_respubliku_krim&objectId=422439)). – 2014. – 17.03).

***

Министерство иностранных дел Украины считает неприемлемыми предложения, изложенные в позиции МИД РФ по урегулированию кризиса в Украине. Об этом сообщил директор департамента информполитики МИД Е. Перебийнис.

«Это заявление МИД РФ похоже на ультиматум. Позиция, которая там изложена, является абсолютно неприемлемой для украинской стороны», – заявил он.

По словам Е. Перебийноса, любые переговоры с РФ при международном посредничестве должны проходить исключительно на основе уважения территориальной целостности Украины. «Это означает, что российская сторона должна немедленно прекратить агрессию и провокации на территории Украины, немедленно вывести свои войска в места их постоянной дислокации», – попытожил он.

Ранее Министерство иностранных дел России предложило сформировать компактную группу поддержки для Украины в составе, приемлемом для всех украинских политических сил. По мнению российского внешнеполитического ведомства, эта группа должна содействовать тем шагам, «которые должны предпринять сами украинцы для выхода из кризиса» (*Главком* (<http://glavcom.ua/news/192724.html>)). – 2014. – 17.03).

***

Министерство иностранных дел Украины отзывает для консультаций посла Украины в Российской Федерации В. Ельченко в связи с ситуацией в Крыму.

В пресс-службе внешнеполитического ведомства уточнили, что украинская сторона отзывает для консультаций посла Украины в Российской Федерации «в связи с ситуацией вокруг Автономной Республики Крым и необходимостью обсуждения некоторых ее международных аспектов» (*Главком* (<http://glavcom.ua/news/192748.html>). – 2014. – 17.03).

***

Русские, живущие в Украине, являются диаспорой, а не коренным народом Украины, который имеет право на самоопределение. Об этом на брифинге сообщил директор департамента информационной политики МИД Украины Е. Перебийнис.

«РФ, аргументируя законность крымского референдума, делает упор на праве народов на самоопределение. Хотел бы отметить, что все международно-правовые документы по такому праву касаются именно коренных народов. В Украине проживает четыре коренных народа, этногенез которых связан с территорией Украины – это украинцы, крымские татары, караимы, крымчаки. Последние три происходят с территории Крыма, а остальные являются диаспорой народов, имеющих свои этнические родины за пределами Украины», – сказал Е. Перебийнис, которого цитирует агентство УНН.

Также он напомнил о непризнании легитимности проведения и результатов псевдореферендума в Крыму и отметил, что государства и международные организации, которые захотят его признать, будут рассматриваться как недружественные по отношению к Украине (*Главком* (<http://glavcom.ua>). – 2014. – 17.03).

***

Україна вимагатиме у Росії компенсації за збитки та втрачене майно в Криму. Про це 17 березня на брифінгу розповів міністр юстиції П. Петренко. Він нагадав, що Росія

не виконала попереднього рішення Європейського суду з прав людини щодо негайного виведення військового контингенту та припинення тиску військових на цивільне населення. «Це дає нам можливість у рамках цього судового органу ставити питання щодо компенсації збитків, у тому числі пов'язаних із втратою власності й майна на території Криму, які спричинені Росією. Це найшвидший шлях для отримання відповідної компенсації», – сказав міністр.

Крім того, за словами П. Петренка, Мін'юст відпрацьовує звернення до Міжнародного суду при ООН стосовно посягання Російською Федерацією на територіальну цілісність України. Так само до міжнародних судових інстанцій будуть подані заяви стосовно претензій України на неправомірно розподілене Росією майно колишнього Радянського Союзу. «Ідеться про нерухоме майно за кордоном, у якому розміщуються дипломатичні станови, про валютні цінності, які РФ отримала як самопроголошений наступник Радянського Союзу, а також про колишні вклади українців до Ощадбанку, які станом на 1 січня 1992 р. Росія не повернула на баланс українського Ощадбанку».

За словами П. Петренка, зокрема, розмір неповернених вкладів становить 80 млрд дол. «без будь-якої індексації». «Ідеться також про повітряні та морські суди з власності Радянського Союзу, які перейшли на баланс Російської Федерації і про ряд ресурсів та об'єктів, які знаходилися на території інших країн і якими Росія зараз управляє без належного розподілу з іншими країнами колишнього СРСР» (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua/news/2014/03/17/7019283>). – 2014. – 17.03).

***

Национальная гвардия Украины и СБУ взяли под особую охрану и полный контроль газотранспортную и газораспределительную системы Украины. Как сообщает пресс-служба СБУ, это было сделано во исполнение поручения Премьер-министра Украины. «Данное решение принято для обеспечения безопасности и бесперебойной работы

важнейшего инфраструктурного объекта страны», – уточнили в ведомстве.

Напомним, ранее ВР Крыма объявила собственностью Республики расположенные на полуострове активы «Черноморнефтегаза», «Укртрансгаза» и Феодосийского предприятия по обеспечению нефтепродуктами. Соответствующее постановление было принято 17 марта на внеочередном пленарном заседании крымского парламента.

Вместе с тем министр юстиции П. Петренко заявил, что постановление о национализации этих активов ни что иное, как фактическая кража и Украина будет оспаривать в судах национализацию активов «Черноморнефтегаза» и «Укратрансгаза», находящиеся на территории автономии (*Главком* (<http://glavcom.ua/news/192760.html>). – 2014. – 17.03).

***

Секретарь Совета национальной безопасности и обороны Украины А. Парубий заявил о срыве широкомасштабной операции российских сепаратистов по вторжению в Украину под названием «Русская весна».

«Сегодня по всем нашим данным была запланирована операция в восьми областях Украины. Планировался в 12:00 сбор так называемых митингов, провозглашение так называемых народных губернаторов, захват областных администраций. Но уже на 21 число они планировали так называемую крестовую ходу мирным походом на Киев. И по состоянию на сегодня мы можем говорить, что этот их план не был осуществлен и был провален», – приводит в воскресенье, 16 марта, слова А. Парубия 5 канал.

«Очевидно, заявление, которое они сегодня сделали о так называемом перемирии, является свидетельством того, что группы в Кремле, которые разрабатывают технологии по Украине, достаточно растеряны и не знают, какие дальше действия принимать», – отметил он.

Ранее и. о. министра обороны Украины И. Тенюх сообщил, что украинские воинские части в Крыму, согласно достигнутым договоренностям, не будут блокироваться российской

стороной до 21 марта. «Что касается мер, которые будут проходить после так называемого референдума, уже достигнуты договоренности между командующими о том, что до 21 числа не будут предпринимать никаких мер по блокированию наших воинских частей, поэтому за это время наши воинские части проводят полное пополнение их запасов», – сказал и. о. министра (*Минпром* (<http://minprom.ua>). – 2014. – 17.03).

***

Рахунки Державного казначейства України на території Криму заблоковані, перерахування податкових і митних платежів до державного бюджету України фактично не здійснюється. Про це повідомила агентству «Інтерфакс-Україна» завідувач інформаційно-комунікаційного відділу ГУ Міндоходів в АРК О. Сверкунова.

За її словами, проблеми з перерахунком коштів виникли ще минулого тижня, 14 березня.

«Рахунки Держказначейства в Криму заблоковані. Гроші не перераховуються. Ми шукаємо вирішення цих питань, але поки ситуація така», – сказала вона.

Як зазначили ГУ Міндоходів в АРК, зараз відомство продовжує адміністрування податків і зборів, а також консультує бізнес з виникаючих питань (*24tv.ua* (http://24tv.ua/home/showSingleNews.do?u_krimu_zablokovani_rahunki_derzhkaznacheystva_ukrayini&objectId=422457) . – 2014. – 18.03).

***

Глава Донецької облдержадміністрації С. Тарута заявляє, що на кордоні з Росією зроблена траншея, щоб техніка на змогла пройти на українську територію. Про це він заявив журналістам, передає 5 канал.

«Прорили практично уздовж усього кордону траншею 4 м завширшки, 2,5 м завглибшки. І вал ще зверху 2 м, – сказав він. – У місцях, де найнебезпечніші ділянки, установлені великі тетраподи. Наш кордон... ну не на замку, але забезпечено

достатньо, щоб техніка не пройшла» (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua/news/2014/03/17/7019290>). – 2014. – 17.03).

ПОЛІТИКА

Єврокомісар Ш. Фюле запропонував прийняти Україну в Євросоюз. Він, зокрема, вважає, що у зв'язку із ситуацією в Україні Євросоюз може розглянути питання про розширення.

Про це Ш. Фюле заявив в інтерв'ю німецькій газеті Die Welt, повідомляє російська служба DW.

Єврокомісія підтверджує свою пропозицію про прийняття України до складу ЄС.

«Якщо ми прагнемо серйозно змінити ту частину Східної Європи, яку торкнулися нинішніх подій, ми повинні використовувати найдужчий інструмент політики, який є в ЄС – це розширення», – сказав він.

«Воно має безпрецедентну ефективну й стабілізуючу силу», – заявив Ш. Фюле (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua/news/2014/03/18>). – 2014. – 18.03).

***

Прем'єр-міністр України А. Яценюк заявив, що Україну буде охороняти власна армія, а наслідки асоціації з ЄС будуть обговорюватися. Про це йдеться в його зверненні до мешканців південно-східних областей України.

«Виключно заради збереження єдності України, питання про вступ в НАТО не стоїть на порядку денному. Захищати країну буде сильна, сучасна українська армія», – заявив А. Яценюк.

Він нагадав, що 21 березня в Брюсселі планується підписання політичної частини Угоди про асоціацію з ЄС.

«Ми поки відклали підписання економічного розділу цього документа, беручи до уваги переживання і побоювання, чи не призведе зона вільної торгівлі до негативних

наслідків для індустріальних регіонів, а це в першу чергу Схід», – запевнив він.

Глава уряду повідомив, що з цього питання будуть проведені додаткові консультації.

«Поки ЄС ухвалив рішення в односторонньому порядку відкрити свої ринки для українських товарів, що стане гарною підмогою для нашої економіки», – підкреслив він.

В той же час А. Яценюк обіцяє, що Україна буде розвиватися зв'язки з Росією.

«Зв'язки з ЄС і Росією ми не розглядаємо за принципом або-або. Незважаючи на катастрофічне погіршення відносин з Росією, допущене не з нашої вини, незважаючи на збройну агресію Росії проти України, я зроблю все можливе, щоб не просто зберегти мир, але і побудувати з Росією справді партнерські й добросусідські відносини», – пообіцяв він (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua/news/2014/03/18>). – 2014. – 18.03).

***

Прем'єр-міністр України А. Яценюк зазначив, що він виступає проти заборони Партії регіонів.

Про це йдеться у його зверненні до жителів південно-східних регіонів України.

«Я проти закликів заборонити Партію регіонів. Її політична відповідальність за те, що зробив Янукович з країною, очевидна, але вердикт тільки за вами, виборцями, і ні за ким більше. Народ на виборах може заборонити будь-яку партію», – йдеться в його зверненні.

Раніше в Чернівецькій, Тернопільській та Івано-Франківській областях облради вирішили заборонити діяльність Партії регіонів та КПУ. У ПР такі рішення називали незаконними.

Колишні провладні партії, які раніше мали значну підтримку саме на півдні та сході України, вже неодноразово жалілися на те, що проти них розпочалося переслідування (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua/news/2014/03/18>). – 2014. – 18.03).

***

Екс-замсекретаря СНБО, екс-замгенпрокурора України Р. Кузьмін зареєстрований кандидатом на пост Президента України на досрочних виборах, які будуть відбуватися 25 травня.

«В Центральну виборчу комісію надійшло звернення громадянина України Кузьміна Р. Р. про самовисування кандидатом на пост Президента України і надані документи. Розглянувши вказані документи, ЦВК встановила їх відповідність вимогам виборчого законодавства і зареєструвала кандидатом на пост Президента України на виборах Президента України 25 травня 2014 г. Кузьміна Рената Равелійовича, 1967 г. р., освіта вища, юрист, нечлен партії, проживає в місті Києві», – повідомляється в повідомленні Центрвиборчкому.

Розглянувши відповідне звернення Р. Кузьміна, ЦВК зареєструвала його уповноваженого представника в Центральній виборчій комісії з правом консультативного голосу на виборах Президента України (*Головіком* (<http://glavcom.ua/news/192770.html>). – 2014. – 17.03).

***

Лише близько 1 тис. кримських татар з 185 тис. кримськотатарських виборців (близько 0,54 %) взяли участь у нелегітимному референдумі про статус Криму 16 березня. Про це повідомив лідер кримськотатарського меджлису Р. Чубаров 17 березня на прес-конференції в Сімферополі, передає УНІАН.

Р. Чубаров також заявив про «вакханалію» і масові фальсифікації, коли на ділянках приписували голоси. «На відміну від усіх попередніх виборів, коли давали копії протоколів, цього разу цього не було, нікому (з організаторів) це не було потрібно», – заявив Р. Чубаров. Раніше меджлис призвав кримських татар бойкотувати референдум (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua>). – 2014. – 17.03).

***

Меджлис и все крымские татары ожидают от украинской власти признание за крымскими татарами статуса коренного народа. Об этом заявил заместитель председателя меджлиса крымскотатарского народа Н. Джелял.

«Мы знаем, что российская власть готовит аннексию Крыма. Поэтому мы обратились в парламент Украины с призывом признать статус коренного народа за крымскими татарами и немедленно обеспечить свободное волеизъявление крымских татар», – отметил Н. Джелял, которого цитирует радио «Свобода». Он добавил, что формой обеспечения прав крымскотатарского народа на самоопределение может стать всеукраинский референдум.

По словам заместителя председателя меджлиса, несмотря на то, каким будет дальнейшее развитие событий в Крыму, такое решение обеспечит присутствие украинской государственности на Крымском полуострове.

«Крымские татары являются последовательными защитниками суверенитета и территориальной целостности Украины, поэтому мы обратились к украинскому парламенту, украинскому народу предоставить нам возможность укрепить свой статус, статус коренного народа, признать этот статус в Украине решением Верховной Рады Украины. Для того чтобы мы, укрепившись, могли отстаивать украинскую государственность, украинский суверенитет в Крыму», – сказал он (*Главком* (<http://glavcom.ua/news/192762.html>). – 2014. – 17.03).

***

Меджлис крымскотатарского народа обратился к Организации исламского сотрудничества (ОИС), объединяющей 57 исламских государств, с призывом помочь в мирном разрешении кризиса. Об этом говорится в соответствующем обращении к генеральному секретарю ОИС Ияду Бин Амину Мадани.

«Крымские татары, в отношении которых коммунистический режим СССР в середине XX ст. совершил геноцид, рискуют пережить новую трагедию. Просим Вас использовать авто-

ритет и влияние Организации исламского сотрудничества для поиска путей мирного разрешения кризиса. Призываем Вас быть решительными во имя мира и справедливости, во имя сохранения жизни сотен тысяч людей, живущих в Крыму», – отмечается в обращении.

В меджлисе подчеркнули, что сегодня весь цивилизованный мир находится в ожидании потрясений, которые могут произойти в результате дальнейшего усугубления кризиса в Крыму и противоправного изменения территориальной целостности Украины. «События, развивающиеся в Украине, в частности в Крыму, грозят перерасти в глобальную гуманитарную катастрофу для его более чем двухмиллионного населения – русских, украинцев и особенно крымскотатарского народа, традиционной религией которого является ислам», – говорится в обращении.

В меджлисе напомнили, что 27 февраля безответственными политиками в Крыму был начат государственный переворот. Одновременно начался ввод войск РФ в Крым, численность которых по состоянию на 12 марта превысила 30 тыс. человек. Они заблокировали все военные гарнизоны украинской армии в Крыму, заняли аэропорты, административные здания, перекрыли въезды и выезды из Крыма.

Особую тревогу у многонационального населения Крыма вызывают многочисленные парамилитарные формирования, как местные, так и массово вводимые вместе с войсками РФ. В то же время всё мирное население крымского полуострова остается безоружным.

«Такое развитие событий грозит возникновением межконфессионального конфликта, главной жертвой которого станет немногочисленный мусульманский коренной народ Крыма – крымские татары», – отметили в меджлисе (*Минпром* (<http://minprom.ua/news/149454.html>). – 2014. – 16.03).

***

На тимчасове проживання у Львівську область виявили бажання приїхати 1708 осіб з Криму та південно-східних областей України. Про це повідомляє Львівська обласна державна адміністрація.

Серед них – 837 дорослих, дітей – 895, зазначила заступник директора департаменту соціального захисту населення Львівської облдержадміністрації О. Яковець.

Водночас вона уточнила, що самостійно на територію області прибуло 10 сімей. Вони проживають у родичів і знайомих.

Загалом на гарячу лінію Львівської обласної ради та обласної адміністрації, відкрити для мешканців південно-східних областей України та Автономної Республіки Крим, звернулася 361 сім'я – вони виявили бажання тимчасово проживати у Львівській області.

Прийняти біженців у своїх домівках зголосилося 327 сімей з Львівської області.

Таким чином, на сьогодні влаштовано на тимчасове проживання 777 осіб, з них 434 – дорослі, 343 – діти (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua/news/2014/03/17/7019329>). – 2014. – 17.03).

***

16 марта пророссийские политические силы запланировали проведение в восточных и южных областях Украины народных вече в поддержку инициативы проведения местных референдумов о федерализации регионов. Суды признали эти собрания незаконными.

Тем не менее, около 400 человек митинговали в поддержку России возле Театра оперы и балета в центре Днепропетровска. Митингующие держали флаги России и Георгиевские флаги. Участники митинга выступали за объединение с Россией и Беларусью. Также они высказали поддержку жителям Крыма, участвующим в референдуме.

В Запорожье около 300 сторонников Коммунистической партии, поддерживающих федерализацию Украины, и около 200 человек, выступающих за действия России в Крыму, митинговали возле памятника В. Ленину на одноименной площади. Известно также, что в Донецке более 5 тыс. человек провели митинг за федерализацию Украины на площади Ленина. Основным требованием митинга является проведение

референдума о федерализации Украины и статусе Донецкой области. Около 2 тыс. человек приняли участие в народном референдуме о федерализации региона на площади у памятника Т. Шевченко в центре Луганска.

И более 3 тыс. человек приняли участие в пророссийском митинге в центре Харькова (*Минпром* (<http://minprom.ua>). – 2014. – 16.03).

***

Під час акцій у Донецьку 13, 15 і 16 березня постраждало 36 учасників мітингів, із них чотири особи перебувають у лікарнях. Про це 17 березня на апаратній нараді в Донецькій обласній державній адміністрації повідомила заступник губернатора О. Петряєва.

Вона також зазначила, що стан здоров'я всіх учасників, які перебувають на лікуванні, «від середньої тяжкості до задовільного стану, і допомога їм надається в повному обсягу, проблем у цьому немає».

Як відомо, увечері 13 березня в Донецьку мітинг прихильників за єдину Україну, який відбувався увечері на площі ім. Леніна, завершився нападом агресивно налаштованих проросійських активістів на своїх опонентів, одна людина загинула. 15 і 16 березня в Донецьку відбувалися мітинги проросійських сил під прапорами Росії.

16 березня під час штурму будівлі обласної прокуратури проросійськими активістами постраждав співробітник міліції (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua/news/2014/03/17/7019323>). – 2014. – 17.03).

***

Законопроект об упрощенном порядке присоединения к РФ новых субъектов, внесенный ранее группой депутатов от «Справедливой России», отозван из Госдумы. Об этом 17 марта сообщил журналистам глава думского Комитета по конституционному законодательству и госстроительству В. Плигин.

По его словам, в настоящее время этот документ находится на рассмотрении Венецианской комиссии, он включен в

повестку ее ближайшего заседания 21 марта. «Насколько мне известно, авторы законопроекта отозвали его. Полагаю, комитет получит соответствующие письма в ближайшее время», – сказал В. Плигин. Таким образом, констатировал он, предмета для рассмотрения Венецианской комиссией не существует.

Парламентарий уточнил, что в размещенном на ее сайте проекте заключения Венецианской комиссии по законопроекту говорится, что инициатива «Справедливой России» несовместима с нормами международного права, в проекте резолюции содержится призыв к властям РФ не принимать законопроект.

Напомним, соответствующий законопроект был внесен ранее группой депутатов от «Справедливой России» на фоне событий в Крыму, где накануне 96,77 % жителей проголосовали за присоединение автономии к России. Ранее в России заявляли, что процедура вхождения Крыма в состав России продлится максимум две недели с момента референдума.

Проект закона должен был быть рассмотрен на заседании нижней палаты парламента 21 марта (*Главком* (<http://glavcom.ua/news/192734.html>)). – 2014. – 17.03).

***

Москва оставляет за собой право настаивать на незамедлительной компенсации Украиной 20 млрд дол. США в случае, если Киев возвращается к проблеме нулевого варианта. Об этом говорится в комментарии российского внешнеполитического ведомства.

В сообщении указано, что в России с удивлением восприняли «так называемые инструкции Яценюка Дещице» относительно якобы неурегулированной проблемы внешних долгов и активов СССР.

В МИД РФ напомнили, что в ноте МИД России МИД Украины от 31 марта 2005 г. было отмечено, что по соглашению между РФ и Украиной об урегулировании вопросов правопреемства в отношении внешнего государственного долга и активов бывшего СССР от 9 декабря 1994 г. (так называемое соглашение о «нулевом варианте») Украина взяла обязательства

передать, а РФ принять обязательство по выплате доли Украины во внешнем государственном долге бывшего СССР по состоянию на 1 декабря 1994 г.

«На тот момент эта доля составляла 6,8 млрд дол. США. Теперь она приближается к 20 млрд дол. США. В этой связи в случае, если украинская сторона возвращается к проблеме “нулевого варианта”, то российская сторона оставляет за собой право настаивать на незамедлительной компенсации Украиной РФ упомянутых 20 млрд дол. США долга бывшего СССР. После чего мы были бы готовы рассмотреть вопрос о возможности проведения переговоров с Украиной по другим аспектам “нулевого варианта”», – отметили в МИД.

Ранее министр юстиции Украины П. Петренко заявил, что Киев потребует у России компенсации за ущерб и утраченное имущество в Крыму. Он напомнил, что Россия не выполнила предварительное решение Европейского суда по правам человека относительно немедленного вывода военного контингента и прекращения давления военных на гражданское население, что дает повод в рамках этого судебного органа ставить вопрос о компенсации убытков.

Также, по его словам, в международные судебные инстанции будут поданы заявления относительно претензий Украины на неправомерно распределенное Россией имущество бывшего Советского Союза **(Главком** (<http://glavcom.ua/news/192790.html>). – 2014. – 17.03).

***

МЗС Росії закликає створити міжнародну групу «допомоги Україні», яка має зробити з України позаблокову федерацію без Криму з двома державними мовами. Про це йдеться в заяві російського МЗС, де озвучені пропозиції РФ.

Росія вчергове запевнила, що вона не причетна до ситуації в Україні, яка «є результатом глибокої кризи української держави, що призвела до поляризації суспільства та різких загострень антагонізму між різними частинами країни».

Для подолання цього «внутрішнього конфлікту» Росія пропонує створити групу підтримки для України. Росія пропонує

цій групі зайнятися виконанням домовленостей 21 лютого в частини здачі «незаконної зброї», звільнення будівель і вулиць, розслідування смертей у Києві.

Також «без зволікання скликати за рішенням Верховної Ради конституційні збори з рівним представництвом усіх українських регіонів для підготовки нової федеративної конституції». Ця Конституція, на думку Росії, повинна закріпити федеративний устрій України, її військово-політичний нейтралітет, державний статус для російської мови, захист прав людини та всіх меншин, виборність місцевої влади та невтручання в справи церкви.

МЗС РФ вважає, що таку конституцію слід затвердити на всеукраїнському референдумі.

Після цього Росія хоче загальних і місцевих виборів «органів законодавчої та виконавчої влади в кожному суб'єкті федерації».

Окремо Росія наполягає на тому, щоб група заявила, що «визнається і поважається право Криму визначити свою долю відповідно до результатів вільного волевиявлення його населення під час проведеного 16 березня 2014 р. референдуму».

Уже нову територіальну цілісність і суверенітет України Росія знову пропонує гарантувати собі, ЄС і США через резолюцію РБ ООН (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua/news/2014/03/17/7019268>)). – 2014. – 17.03).

***

Министерство финансов США вводит санкции в отношении четырех украинских чиновников, причастных к дестабилизации политической ситуации в Украине и поддерживавших сепаратистские действия России в Крыму. Об этом говорится в сообщении Белого дома.

В частности, санкции введены против экс-президента Украины В. Януковича, находящегося сейчас в России, лидера «Украинского выбора», экс-главы Администрации Президента В. Медведчука, самопровозглашенного премьер-министра

Крыма С. Аксенова и спикера Верховной Рады Крыма В. Константинова.

Ранее 17 марта США ввели санкции против семи российских чиновников, причастных к обострению политической ситуации в Украине.

В Белом доме подчеркнули, что сегодняшние действия направлены на то, чтобы послать четкий сигнал российскому правительству, что есть последствия их действий, нарушающих суверенитет и территориальную целостность Украины, в том числе их действий, поддерживающих незаконный референдум по отделению Крыма.

Кроме того, согласно тексту сообщения, это должно стать уведомлением для России, что если она не будет соблюдать свои международные обязательства, не вернет войска в места постоянной дислокации, и не будет уважать территориальную целостность Украины, то США готовы принять дополнительные меры по введению дальнейших политических и экономических санкций (*Главком (http://glavcom.ua/news/192740.html). – 2014. – 17.03*).

***

Північноатлантичний Альянс не визнає так званий кримський «референдум». Про це йдеться в заяві НАТО, опублікованій на сайті Альянсу.

«Ми вважаємо, що так званий референдум, який відбувся 16 березня в українській Автономній Республіці Крим, в однаковій мірі незаконний та нелегітимний. Референдум порушив Конституцію України і міжнародне право, і союзники НАТО не визнають його результати», – ідеться в заяві.

Як ідеться в заяві, референдум проводився «в умовах військової інтервенції та обмеження і маніпуляції засобів масової інформації, що виключало будь-яку можливість вільної дискусії та обговорення і позбавляло голосування будь-якого авторитету».

«Ми закликаємо Російську Федерацію до деескалації ситуації, у тому числі шляхом припинення всіх військових дій проти України. Так званий референдум підриває зусилля з

пошуку політичного врегулювання кризи в Україні», – заявляє НАТО.

У Північноатлантичному Альянсі наголошують: «Ми також закликаємо Російську Федерацію дотримуватися всіх міжнародних зобов'язань, повернутися на шлях діалогу та прагнути мирного, політичного вирішення, у тому числі за допомогою прямого діалогу з урядом України.

Тому ми закликаємо Російську Федерацію не застосовувати жодних заходів, щоб анексувати Крим, що було би явним порушенням Статуту Організації Об'єднаних Націй».

Також Альянс повідомляє, що «союзники НАТО підтверджують повну підтримку суверенітету та територіальної цілісності України та принципу недоторканності її міжнародно визнаних кордонів».

Про це ж у своєму мікроблозі в Twitter написав Генеральний секретар НАТО Андерс Фог Расмуссен. «Так званий референдум у Криму є незаконним і неправильним, він порушує українську Конституцію та міжнародне право». «Союзники по НАТО не визнають (його) результати», – заявив Андерс Фог Расмуссен.

Він також повідомив, що мав у понеділок хорошу зустріч із міністром закордонних справ України А. Дешицею. «Обговорювали зміцнення взаємодії НАТО й України, загальну ситуацію та так званий “кримський референдум”», – написав Генсек (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua/news>)). – 2014. – 17.03).

***

Совет по вопросам иностранных дел Европейского Союза утвердил санкции в виде запрета на въезд и замораживание активов в отношении 21 персоны. Об этом в Twitter написал министр иностранных дел Литвы Л. Линкявичюс.

«Совет по вопросам иностранных дел только согласовал санкций о запрете на въезд и замораживание активов в отношении 21 должностного лица из Украины и России. Остальные меры ЕС ожидаются в течении ближайших дней», – сказал Л. Линкявичюс.

Напомним, депутаты Европарламента в четверг, 13 марта, приняли резолюцию, одобряющую введение санкций в отношении представителей России в случае присоединения Крыма. В Москве заявляют, что ущерб от возможных санкций будет взаимным, поскольку в современном мире все взаимосвязано и все друг от друга зависят. Официальный представитель МИД РФ А. Лукашевич заявлял, что Москве придется отвечать на возможные санкции, и не обязательно зеркально (*Главком* (<http://glavcom.ua/news/192726.html>). – 2014. – 17.03).

***

Рада ЄС назвала дату підписання політичної частини Угоди про асоціацію між Україною та Євросоюзу – 21 березня. Відповідне рішення було озвучено в резолюції Ради ЄС 17 березня.

Рада вітає пропозиції Єврокомісії про тимчасове скасування мит на товари українського експорту до країн ЄС і сподівається на якнайшвидше його запровадження. «Крім того, вона (Рада ЄС. – Ред.) сподівається на підписання політичних положень Угоди про асоціацію 21 березня у Брюсселі та підтверджує свою прихильність переходу до підписання й інших частин Угоди, які разом із політичною частиною становлять єдиний документ», – ідеться в резолюції.

Рада ЄС підтвердила готовність виділити серйозну макро-економічну допомогу Україні та закликала український уряд до проведення реформ. «ЄС також підтверджує свою готовність продовжити надання допомоги Україні в забезпеченні диверсифікації поставок енергоносіїв, підвищенні енергоефективності та ефективної взаємодії з ЄС», – ідеться в резолюції (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua/news/2014/03/17/7019325>). – 2014. – 17.03).

***

Євросоюз сделает все возможное, чтобы способствовать украинско-российскому диалогу, поскольку Украина нуждается в крепких и хороших отношениях с Россией. Об этом

заявила на брифинге в Брюсселе верховный представитель ЕС по внешней политике и политике безопасности К. Эштон.

Она выразила сожаление по поводу того, что Россия до сих пор не начала переговоры по деэскалации конфликта с Украиной, и призвала ее власть не предпринимать шагов, направленных на аннексию Крыма.

Верховный представитель ЕС также заверила, что Евросоюз обеспечит «значительную финансовую поддержку для экономической и финансовой стабилизации Украины» и поможет Украине в обеспечении ее поставок энергоносителей.

Она заявила, что надеется на то, что будет иметь место деэскалация и Украина имеет шанс быть страной, имеющей территориальную целостность (Главком (<http://glavcom.ua/news/192774.html>). – 2014. – 17.03).

***

Премьер-министр Республики Турция Реджеп Тайип Эрдоган заявляет, что Турция видит Украину целостной и независимой, и не намерена признавать результаты крымского референдума.

Как сообщает официальный сайт меджлиса, об этом глава турецкого правительства заявил во время состоявшейся вечером в воскресенье в Измире (Турция) встречи с экс-главой меджлиса крымских татар, народным депутатом Украины М. Джемилевым.

«Премьер-министр Турции подчеркнул, что Турция видит Украину целостной и независимой, а также выступает против вмешательства иностранных сил во внутренние дела Украины. Кроме того, Р. Тайип Эрдоган заявил, что не намерен признавать референдум, который прошел 16 марта 2014 г. в Крыму, так как он противоречит международным нормам», – говорится в сообщении.

Премьер-министр Республики Турция также напомнил, что позиция Турции в части разрешения кризиса в Крыму мирными методами и на основе сохранения территориальной целостности Украины является твердой и неизменной.

«Глава турецкого правительства высказал обеспокоенность кризисом и выразил готовность оказать максимальную

поддержку, в том случае, если на крымскотатарский народ будет оказываться какое-либо давление», – сообщает сайт меджлиса (*Минопром* (<http://minprom.ua/news/149480.html>). – 2014. – 17.03).

***

Білорусь готова докласти всіх можливих зусиль для того, щоб повернути відносини між Україною та Росією в нормальне русло. Про це заявив прес-секретар Міністерства закордонних справ Білорусі Д. Мірончик.

«Білорусь зацікавлена в стабільних політичних, економічних і гуманітарних відносинах з нашими сусідніми братніми країнами... Ми завжди говорили про те, що потрібно знаходити варіанти врегулювання дипломатичними засобами через діалог і не допускати силового протистояння з жодного боку», – заявив Д. Мірончик (*Українська правда* (<http://www.pravda.com.ua/news/2014/03/17/7019327>). – 2014. – 17.03).

***

Молдова не признает независимость Крыма. Об этом премьер-министр Республики Ю. Лянкэ заявил на встрече со спикером Верховной Рады, и. о. президента Украины А. Турчиновым.

«Молдова никогда не признает результатов фальшивого референдума в Автономной Республике Крым, который состоялся по аналогичному сценарию, что и в Приднестровье», – сказал Ю. Лянкэ, которого цитирует пресс-служба Верховной Рады. Он также объявил о планах укрепить политические отношения с Украиной на пути интеграции в ЕС. «Мы готовы принять все необходимые совместные действия по обеспечению безопасности в регионе», – добавил премьер Молдовы (*Главком* (<http://glavcom.ua/news/192786.html>). – 2014. – 17.03).

***

Отказ депутатов Верховной Рады от Коммунистической партии Украины проголосовать за постановление

о частичной военной мобилизации можно приравнять к государственной измене.

Такое мнение выразил сегодня экс-глава Секретариата Президента В. Балога на своей странице в социальной интернет-сети. Он подчеркнул, что это свидетельствует об отсутствии патриотизма у КПУ.

«Это те люди, которые если и пойдут на войну, то только подносить патроны российской стороне. В Советском Союзе, за который агитирует КПУ, в условиях военного времени за такое ставили к стенке», – подчеркнул В. Балога.

Поэтому запрет Компартии – это не просто борьба с символами нашего темного прошлого, а вопрос национальной безопасности Украины, полагает экс-глава СП. «Потому что сегодня они показательно не голосуют за мобилизацию, а завтра – официально пригласят освободителей», – резюмировал он (*Минпром* (<http://minprom.ua/news/149599.html>). – 2014. – 17.03).

ЕКОНОМІКА

Совет министров иностранных дел стран Европейского Союза одобрил временное снятие таможенных пошлин на украинский экспорт в Евросоюз. Об этом шла речь в выводах по итогам заседания Совета глав МИД ЕС 17 марта.

«Совет приветствует предложение Еврокомиссии относительно временного снятия таможенных пошлин на украинский экспорт в ЕС и надеется на их быстрое внедрение», – идет речь в документе.

Также министры одобрили подписание политической части соглашения об ассоциации между Украиной и ЕС 21 марта 2014 г. в Брюсселе.

При этом Совет глав МИД ЕС подтверждает свою приверженность приступить к подписанию оставшейся части соглашения (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 17.03).

***

В Україні затвердили 99,8 % місцевих бюджетів різних рівнів.

Станом на 14 березня 2014 р. із загальної кількості місцевих бюджетів різних рівнів (12 тис. 87) затверджено 12 тис. 57 бюджетів, або 99,8 %, передає УНН. За повідомленням, затверджені всі місцеві бюджети у 17 областях і бюджети міст Києва та Севастополя.

Наразі не прийнято 30 бюджетів, у тому числі обласний бюджет Тернопільської області, міські бюджети міст районного значення (м. Устилуг В.-Волинського району Волинської області, м. Сколе Сколівського району Львівської області), селищний бюджет смт Зайцеве (Микитівський район м. Горлівка Донецької області), а також ще 26 сільських бюджетів.

«Найбільша кількість незатверджених бюджетів залишається у Волинській області – 21 бюджет. По одному бюджету не затверджено в Автономній Республіці Крим і п'яти областях (Донецькій, Закарпатській, Луганській, Львівській, Тернопільській)», – ідеться в повідомленні (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 15.03).

***

Розничная торговля возросла на 9 %.

В Украине оборот розничной торговли за январь – февраль 2014 г. составил 130 млрд 619 млн грн, что 9 % больше показателей соответствующего периода 2013 г. Об этом сообщает Государственная служба статистики.

Крупнейшим оборот был в Киеве (17 млрд 322,5 млн грн) и в Донецкой области (13 млрд 351,9 млн грн), наименьшим – в г. Севастополе (1 млрд 505,6 млн грн) и Черновицкой области (1 млрд 758,9 млн грн).

При этом объем розничного товарооборота предприятий, которые осуществляют деятельность по розничной торговле и обеспечению блюдами и напитками, составил 64 млрд 020 млн грн, что на 5,7 % больше данных за январь – февраль 2013 г.

В феврале 2014 г. этот показатель составил 32 млрд 089,7 млн грн, что на 4,6 % больше данных февраля 2013 г., но на 0,1 % меньше январского показателя.

Оборот ресторанного хозяйства (с учетом оборота физических лиц-предпринимателей) в январе – феврале 2014 г. возрос на 2,3 % в годовом исчислении и составил 3 млрд 566,1 млн грн.

В то же время оптовый товарооборот предприятий в январе – феврале 2014 г. составил 126 млрд 969 млн грн, что на 2,5 % меньше показателей за два месяца 2013 г. (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 17.03).

***

Несмотря на сложную политическую и экономическую ситуацию в стране, выплата первого транша государственных социальных пособий за март уже завершена. Об этом сообщила министр социальной политики Л. Денисова.

«По состоянию на 13 марта все регионы полностью завершили выплату государственной социальной помощи малообеспеченным семьям, семьям с детьми, детям-инвалидам и инвалидам с детства», – сказала Л. Денисова. Отмечается, что в целом на финансирование первого транша государственных социальных пособий в марте было направлено 3,4 млрд грн, а всего за месяц эта цифра достигнет 3,9 млрд грн.

В соответствии с графиком происходит финансирование и выплата пенсий. На эти цели уже направлено 11,2 млрд грн с 21,4 млрд грн, запланированных на этот месяц (*Електронні Вісти* (<http://elvisti.com>). – 2014. – 15.03).

***

В этом году в Украине до 20 % сельскохозяйственных земель аграрии не смогут засеять, что приведет к потере 11,1 млн т урожая, или 25,1 млрд грн выручки по нынешним ценам. Такое мнение высказал президент Ассоциации «Украинский клуб аграрного бизнеса» А. Лисситса, передает УНН со ссылкой на пресс-службу УКАБ. По мнению эксперта ассоциации, убыточность большинства агрокультур

прошлого года и отсутствие какого-либо финансирования в связи со сложной экономической и политической ситуацией в Украине могут привести к существенным потерям урожая зерновых и масличных культур в 2014 г.

В УКАБ отметили, что ситуация осложняется также нетипичными погодными условиями, а именно отсутствием снежного покрова в большинстве регионов, а с ним и влаги в верхнем слое почвы, и необходимостью в чрезвычайно короткие сроки проводить весенне-полевые работы, что является крайне сложной задачей, учитывая материально-техническое положение большинства хозяйств (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2014. – 17.03).

***

Общий объем операций рефинансирования банков Национальным банком Украины в феврале 2014 г. составил 22,3 млрд грн со средневзвешенной ставкой 10,41 % годовых. Об этом говорится в отчете «Основные тенденции денежно-кредитного рынка Украины за февраль 2014 г.» Национального банка Украины.

В январе 2014 г. объем рефинансирования банков Нацбанком Украины составлял 8,5 млрд грн. Таким образом, за месяц этот показатель возрос в 3,25 раза.

За январь – февраль 2014 г. объем рефинансирования банков составил 30,7 млрд грн со средневзвешенной процентной ставкой 9,43 % годовых.

В то же время объем мобилизационных операций в феврале 2014 г. составил 22,3 млрд грн (с начала года – 117,1 млрд грн), а их средневзвешенная процентная ставка в феврале и с начала года составила 2,01 % (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2014. – 17.03).

***

Нацбанк отключил крымские банки от системы электронных платежей.

Как стало известно порталу Минфин из достоверных источников, Национальный банк заблокировал в системе

электронных платежей (СЭП) все крымские филиалы коммерческих банков, работающих напрямую через Крымское облуправление НБУ. Перекрыты как исходящие платежи, так и входящие. Казначейства в Симферополе и Севастополе были полностью отключены от СЭП еще в пятницу, 14 марта (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 17.03).

***

Цьогоріч зарплата українських фахівців галузі інформації та телекомунікації зросла на 1,8 % порівняно із січнем 2013 р. Про це УНН повідомили в Державній службі статистики. Середньомісячний показник зарплати штатного працівника галузі становив 4 тис. 454 грн. Водночас зарплата інформаційників та айтішників є на 41,4 % вищою, ніж середньостатистична по регіону.

Нагадаємо, в Україні планують збільшити кількість нових робочих місць для висококваліфікованих ІТ-фахівців шляхом реалізації проекту «Технополіс» (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2014. – 17.03).

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

В Украине с начала этого года возобновилось падение экономики, свидетельствуют подсчеты Национального банка Украины, передает lb.ua (<http://ubr.ua/finances/macroeconomics-ukraine/v-ukraine-vozobnovilos-padenie-ekonomiki-285085>).

Регулятор, который рассчитывает индекс производства базовых отраслей, сообщил, что в январе значение этого показателя сократилось на 2,5 % после роста на 6,2 % в декабре, на 5,3 % в ноябре и на 10,4 % в октябре (вызванного сбором рекордного урожая).

Наибольший отрицательный взнос в изменение индекса в январе имела промышленность, объем которой снизился на 5 % в годовом исчислении. Например, объем производства в металлургии в январе снизился на 10,1 %, в машиностроении

– на 22,9 %, в химической промышленности – на 8,3 %, в пищевой промышленности – на 3,2 %.

В то же время наибольший рост продемонстрировал розничный товарооборот – на 8,8 %.

Напомним, что индекс базовых отраслей – это более узкий аналог индекса ВВП, учитывающий пять отраслей (промышленность, строительство, сельское хозяйство, а также оптовую и розничную торговлю). Для расчета этого показателя используются данные по динамике видов экономической деятельности, которые составляют более 40 % ВВП (*Український Бизнес Ресурс* (<http://ubr.ua>). – 2014. – 17.03).

***

За последние две недели Министерство финансов Украины привлекло на первичных аукционах по размещению облигаций внутреннего государственного займа 2,78 млрд грн.

По данным Нацбанка Украины, объем ОВГЗ в обращении с 3 по 17 марта сократился на 0,2 млрд до 273,82 млрд грн.

За этот период портфель гособлигаций коммерческих банков уменьшился на 3,09 млрд до 79,14 млрд грн, других резидентов – на 0,23 до 11,23 млрд, нерезидентов – на 0,12 до 13,76 млрд при росте портфеля НБУ на 3,24 млрд до 169,7 млрд грн.

Пока непонятно, с чем связана существенная разница между объемом продажи ОВГЗ и объемом внутренних госзаймов в последние две недели.

Госказначейство уточняет, что план заимствований на январь – март составляет 83,94 млрд грн, тогда как на январь – февраль – 56,46 млрд. Предыдущее правительство планировало выполнить его за счет очередных траншей российского кредита на 15 млрд дол., договоренность о котором была достигнута в декабре прошлого года.

По данным казначейской службы, всего с начала года по 17 марта на обслуживание госдолга было направлено 6,2 млрд грн (в том числе внутреннего – 4,64 млрд) при плане на I квартал 8,51 млрд грн. За этот же период в счет погашения

долга было выплачено 14,14 млрд грн (13,6 млрд) при плане на квартал – 25,85 млрд грн.

Госбюджет-2014 предусматривает увеличение заимствований в общий фонд по сравнению с предыдущим годом на 0,2 % до 157,31 млрд грн, в том числе внутренних – на 2,1 % до 111,32 млрд (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>) – 2014. – 17.03).

***

Украина имеет все шансы на списание части госдолга.

Украина имеет все шансы на то, чтобы добиться реструктуризации или списания части своего государственного долга и обеспечить таким образом стабилизацию финансовой системы и социально-экономической ситуации в стране. Такое мнение выразил президент Украинского союза промышленников и предпринимателей, председатель парламентской группы «Экономическое развитие» А. Кинах, сообщает пресс-служба УСПП.

«Сегодня, когда внимание всего мира приковано к Украине, когда все больше и больше государств заявляет о своей готовности финансово поддержать наше государство, у нас есть все шансы на то, чтобы добиться списания части государственного долга. Аргументов для этого более чем достаточно: это и сложное финансово-экономическое положение Украины, и усиление российской интервенции, и внутренние проблемы нашего государства, связанные с низкой конкурентоспособностью украинской экономики», – отметил А. Кинах.

По его мнению, добиваться частичного списания возможно с Парижским (объединяет 19 правительств самых крупных экономик мира) и Лондонским (около 1 000 банков мира) клубами кредиторов.

«Во времена моего премьерства в 2001–2002 гг. мы долго вели переговоры, сначала с Международным валютным фондом о возобновлении сотрудничества, а уже впоследствии с Парижским клубом. Было сложно, но в результате основные предложения украинской стороны были учтены. С кредиторами вполне можно договариваться, поэтому, считаю, что та-

ким шансом следует воспользоваться», – считает президент УСПП. Реструктуризация или частичное списание государственного долга, добавил он, будут способствовать не только урегулированию наших финансовых и экономических неурядиц, но и возобновлению доверия к Украине со стороны международных финансовых организаций (*E-news* (<http://e-news.com.ua/show/332135.html>)). – 2014. – 17.03).

***

Дефицит внешней торговли товарами за месяц возрос на 12 %.

Отрицательное сальдо внешней торговли Украины по итогам января 2014 г. составило 142,8 млн дол. Об этом сообщает Государственная служба статистики Украины (Госстат).

В то же время за январь 2013 г. отрицательное сальдо составляло 127,6 млн дол. Таким образом, за отчетный период отрицательное сальдо внешней торговли Украины возросло на 11,9 % в годовом исчислении.

За январь 2014 г. экспорт товаров составил 4 млрд 388,6 млн дол., импорт – 4 млрд 531,4 млн дол. По сравнению с январем 2013 г. экспорт сократился на 12,3 %, импорт – на 11,7 %. Коэффициент покрытия экспортом импорта составил 0,97 (за январь 2013 г. – 0,98).

Внешнеторговые операции проводились с партнерами из 180 стран мира.

Основу товарной структуры украинского экспорта составляли недргоценные металлы и изделия из них – 29,5 % (уменьшение объемов на 2,7 % против января 2013 г.), в том числе черные металлы – 26 % (уменьшение на 0,8 %). Продукты растительного происхождения составляли 16,3 % (снижение на 10,3 %), в т. ч. зерновые культуры – 12,7 % (увеличение на 0,7 %), минеральные продукты – 14,5 % (увеличение на 12,1 %), в т. ч. руды (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>)). – 2014. – 17.03).

***

Украина к 16 марта погасила всего 25 % газового долга перед «Газпромом» за февраль. Об этом сообщил министр

энергетики и угольной промышленности Ю. Продан. «Наша оплата за февраль составила около 90 млн дол., осталось заплатить 350 млн дол., а всего долг за 2013 г. составляет 1,5 млрд дол.», – сказал чиновник. Он выразил надежду, что «Газпром» с пониманием отнесется к сложному экономическому положению Украины и не начнет новую газовую войну.

Ю. Продан сказал, что Украина полностью рассчитается с Россией по долгам за газ после реализации плана реформ, который сейчас согласовывается с Международным валютным фондом (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2014. – 17.03).

***

Госадминистрация Киева повысила тарифы на коммунальные услуги по централизованному снабжению холодной водой и водоотводу холодной и горячей воды. Об этом сказано в проекте распоряжения КГГА «О внесении изменений в тарифы на коммунальные услуги по централизованному снабжению холодной воды и водоотводу холодной и горячей воды исполнителям этих услуг всех форм собственности для осуществления расчетов с бюджетными учреждениями и другими потребителями». Распоряжение вступает в силу со дня его опубликования (*I12.ua*. (<http://I12.ua>). – 2014. – 17.03).

***

В Украине количество клиентов банков в 2013 г. уменьшилось на 43,5 % – до 74,4 млн человек.

В Украине количество клиентов банков в 2013 г. уменьшилось на 43,5 % – до 74,4 млн клиентов – юридических и физических лиц (резидентов и нерезидентов), которые открыли текущие и вкладные (деPOSITные) счета. Об этом говорится в информации о количестве клиентов банков и количество открытых клиентами счетов, распространенной пресс-службой НБУ.

Из них 72,2 млн составляют физические лица, 2,2 млн – субъекты хозяйствования (в том числе 1 млн – физические лица-предприниматели и 0,017 млн – небанковские финансовые учреждения), а также 0,006 млн – бюджетные учреждения.

Уменьшение количества клиентов, которые обслуживаются в банках, связано с тем, что АО «Сбербанк» закрыл счета

клиентов, на которых сумма денежных средств оставалась меньшей, чем минимальный размер (меньше 10 грн), предусмотренный внутрибанковскими правилами.

Кроме того, общее количество открытых клиентами счетов на отчетную дату составляла 116,0 млн, в том числе: текущих – 99,5 млн (85,8 % от общего количества счетов, открытых в банках); вкладных – 16,5 млн (14,2 % от общего количества счетов, открытых в банках).

В 2013 г. общее количество открытых клиентами счетов уменьшилось на 66,9 млн (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>). – 2014. – 16.03).

***

Эксперты ухудшили прогноз роста экономики России до 0 %.

Инвесткомпания «ВТБ Капитал» не исключает, что показатель может стать отрицательным, если в отношении России Запад введет санкции.

«Появилось много признаков того, что экономика РФ находится под воздействием шока, вызванного неопределенностью относительно дальнейших перспектив развития. В условиях отсутствия уверенности в будущем компании откладывают решения по инвестициям и набору персонала, а домохозяйства предпочитают воздержаться от расходов на товары непервостепенной важности», – отмечается в обзоре инвесткомпания «ВТБ Капитал».

«В условиях шока, связанного с неопределенностью, и достаточно жесткой бюджетной политики ожидается остановка роста внутреннего спроса, что, вероятнее всего, приведет к экономической рецессии во II–III квартале текущего года. Наш прогноз роста ВВП на 2014 г. мы понижаем до нуля», – говорится в обзоре «ВТБ Капитала».

Ускорение инфляции с февраля, когда начали сказываться последствия от ослабления рубля, замедлится во втором полугодии на фоне новой волны дезинфляции. По итогам года инфляция составит 4,5 %.

«Долларизация сбережений населения и ужесточение условий привлечения финансирования на внешних рынках,

вероятно, продолжат оказывать давление на рубль, пока сохраняется геополитическая напряженность. Отток капитала едва ли отреагирует на повышение процентных ставок, следовательно, Центробанку России придется воздействовать на него путем валютных интервенций (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2014. – 17.03).

***

Січневе безробіття в країнах ОЕСР залишилося на рівні 7,6 %. Безробіття в державах, що входять в Організацію економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), у січні 2014 р. залишилося на рівні 7,6 %, говориться в повідомленні ОЕСР. У грудні минулого року рівень безробіття знизився з листопадових 7,7 % до нинішніх 7,6.

Усього в країнах ОЕСР в позаминулому місяці було 46,2 млн безробітних – на 11,5 млн більше, ніж у липні 2008 р., до загострення кризи, але на 3,8 млн менше, ніж на її піку в квітні 2010 р.

У євронзоні безробіття залишилося на рівні 12 %. Показник зріс у Франції (на 0,1 процентного пункту – до 10,9 %) та Італії (на 0,2 п. п. – до 12,9 %), однак знизився у Німеччині (на 0,1 п. п. – до 5 %).

В інших європейських країнах найбільш значне падіння безробіття спостерігалось в Словаччині (на 0,2 п. п. – до 13,6 %) і Данії (на 0,2 п. п. – до 7 %). При цьому безробіття виросло у Швеції (на 0,2 п. п. – до 8,2 %).

Серед інших країн ОЕСР безробіття впало в Канаді (на 0,2 п. п. – до 7 %) і в США (на 0,1 п. п. – до 6,6 %), було стабільним в Японії (на рівні 3,7 %), виросло в Австралії (на 0,2 п. п. – до 6 %) та Південній Кореї (на 0,1 п. п. – до 3,2 %). Більш актуальні лютневі статдані вказали на підвищення рівня безробіття в США (на 0,1 п. п. – до 6,7 %), водночас у Канаді він залишився колишнім (*Интернет-портал державної служби зайнятості України* (<http://www.dcz.gov.ua>). – 2014. – 15.03).

РЕЗОНАНС

Бюлетень матеріалів оперативної інформації електронних видань

Додаток до журналу “Україна: події, факти, коментарі”

№ 19

Бюлетень підготували:

О. Ворошилов, С. Кулицький, І. Соколова.

Редактори: Т. Дубас,

О. Федоренко, Ю. Шлапак

Комп’ютерна верстка:

І. Соколова

Підп. до друку 18.03.2014.

Формат 60x84 ¹/₁₆. Обл.-вид. арк. 2,86. Наклад 8 пр.

Видається в друкованому та електронному вигляді

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 03.08.2001 р.

Видавець і виготовлювач

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

03039, м. Київ, просп. 40-річчя Жовтня, 3

Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи

до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції

ДК № 1390 від 11.06.2003 р.